

Alkoholikirjallisuus Suomessa 1989

Alcohol studies in Finland 1989

Jarmo Heinonen — Tarja Sjöblom

Tämä luettelo on 19. siinä kirjallisuusluetteloiden sarjassa, joka on julkaistu Alkoholipolitiikka-lehdessä vuodesta 1972 lähtien. Luettelo perustuu Alkon tietopalvelun kirjallisuuden seurantaan. Ensimmäinen huomio on kiinnitetty alkoholitutkimuksiin ja alkoholipolitiikkaan liittyviin selvityksiin. Luetteloon on otettu myös Suomessa julkaistuja ulkomaisia artikkeleita sekä ulkomailla julkaistuja suomalaisia artikkeleita. Mukaan on otettu joitakin aikaisemmin julkaistuja tutkimuksia ja selvityksiä, joita ei ole mainittu vastaavassa vuosiluettelossa. Lyhyitä kannanottoja tai tiedotuksenluonteisia artikkeleita ei ole tähän luetteloon otettu.

Aineiston aiheenmukainen jako on suoritettu Alkon tietopalvelun luokitusmenetelmällä. Luetteloon liittyy henkilöhakemisto, jonka numerot viittaavat kirjallisuusviitteen numeroon.

Kirjallisuusviitteen tiedot ovat seuraavassa järjestyksessä: tekijä(t), artikkelin otsikko tai kirjan nimi, aikakauslehti tai sarja, vuosi, volyymi, numero ja sivut. Kirjoista on lisäksi ilmoitettu kustannuspaikka, kustantaja ja vuosi.

Tätä vuosittaista luetteloa laajempi kokonaisuus on Alkon tietopalvelun atk-pohjainen alkoholialan tietopankki ALKINFO. Sen ylläpito aloitettiin vuonna 1978, ja se sisältää tällä hetkellä n. 25 000 viitettä. Tiedonhakuja voidaan tehdä mm. tekijän nimen, asiansanojen ja aihealueen mukaan. Lähempiä tietoja asiasta saa Ritva Lingolta puh. 90-133 2808.

Mahdolliset täydennykset ja muut luetteloa koskevat huomautukset pyydetään osoittamaan Jarmo Heinoselle, Oy Alko Ab, Tietopalvelu, PL 350, 00101 Helsinki, puh. 90-133 2706.

This catalog is the 19th in a series of catalogs of the literature which has been published in the journal Alkoholipolitiikka since 1972. Reports concerning alcohol research and policy have received the main attention in compiling the catalog, and it also includes foreign research published in Finland as well as Finnish studies published abroad. Certain studies and reports published earlier which are not mentioned in the annual catalog of that year are additionally included. Brief viewpoints are excluded from the catalog.

The material has been classified by subject matter using the classification method of the Alko's Information Services. The catalog is furnished with an index of authors assigned numbers referring to a literature reference number.

The information in a literature reference is in the following order: author(s), title of article or book, periodical or series, year, volume, number and pages. The place of publication, publisher and year of publication are additionally provided for books.

The alcohol information data base ALKINFO maintained by the Alko Information Services is more extensive than this annual bibliography. By now it comprises about 25 000 references, including the books, reports, and periodicals acquired by the services, and articles in international, Scandinavian, and Finnish scientific journals. The alcohol-related documents are indexed and classified for retrieval. For further information on the Finnish alcohol data base contact Ritva Linko, phone 133 2808.

Comments should be addressed to Mr. Jarmo Heinonen, Alko Ltd, Information Services, Box 350, 00101 Helsinki, Finland (phone 133 2706).

<i>Sisällys</i>	<i>Sivu</i>	<i>Contents</i>	<i>Page</i>
Aineenvaihdunta	122	Alcohol and temperance education	120
Alkoholi- ja raittiusvalistus	120	Alcohol policy and the alcohol system	111
Alkoholijuomat	124	Alcohol psychology	119
Alkoholijuomien käyttö, kulutus ja haitat	113	Alcohol use, consumption and damage	113
Alkoholin fysiologiset vaikutukset	123	Alcoholic beverages	124
Alkoholipolitiikka ja alkoholijärjestelmä	111	Alcoholism	116
Alkoholipsykologia	119	Economics of alcohol	113
Alkoholismi	116	Family problems	118
Alkoholitalous	113	Health problems, mortality, casualties	119
Hermosto	122	History, alcohol culture and tradition	110
Historia, alkoholikulttuuri, perinne	110	Information science and bibliographies	110
Informatiikka ja bibliografiat	110	Laboratory animal behaviour	122
Alkoholipolitiikka 55 (1990):2			107

Koe-eläinten käyttäytyminen	122	Metabolism	122
Liikenne	119	Nervous system	122
Muut päihdeongelmat	121	Nutrition	122
Naiset ja alkoholi	115	Other drug problems	121
Nuoret ja alkoholi	115	Physiological effects	123
Perheongelmat	118	Restaurant economics, on-premise retailing	113
Raittiusliike	120	Temperance movement	120
Ravintolatalous, anniskelu	113	Traffic	119
Ravitsemus	122	Women and alcohol	115
Terveysongelmat, kuolleisuus, onnettomuudet	119	Work life	118
Työelämä	118	Young people and alcohol	115

Henkilöhakemisto

Index of authors

Aaltonen, Eeva 249	Forsander, O. 346	Holmgren, P. 294
Achté, Kalle 317, 333	Giesbrecht, Norman 281	Holmila, Marja 155, 156, 177, 178, 251
Ahlström, Salme 1, 2, 26, 137, 138, 139, 143, 145, 146, 147	Gonzáles, René 281	Holopainen, Antti 179
Aho, H. J. 379, 380	Grant, Marcus 30, 281	Home, Silja 413, 419
Ahola, Eija 11	Gruenewald, Paul J. 32	Honkasalo, Marja-Liisa 157
Ahtola, Raija 178	Grönroos, J. M. 379, 380	Huhtala, Aarno 238, 252
Airaksinen, M. M. 361	Gustafsson, Birgit 378	Huhtala, Johanna 252
Alanne-Avetisjan, Anja 256	Haavio-Mannila, Elina 147, 148, 149, 251	Huomo, Tuula 220
Alasilta-Hagman, Lea 91	Hakala, Juhani 92, 93, 411	Huttunen, Matti O. 173
Alasuutari, Pertti 167, 301	Hakalin, Mikko 12	Huttunen, Pirkko 386, 387
Andersson, S. 352	Hakkarainen, Leena 171	Hynynen, Markku 393
Apo, Satu 108	Hakkarainen, Pekka 318, 319	Hyttinen, Marita 180
Appel, Claus-Peter 168	Halla-Seppälä, Outi 172	Hyttinen, Markku 181
d'Arrigo, Epifanio 377	Halmesmäki, Erja 150, 151, 152, 153, 320, 352, 381, 382	Hyttiä, P. 348
Arvela, Pentti 257	Hammer, Torild 154	Hård, Ernest 344, 378
Bardy, Marjatta 250	Hara-Eteläharju, Mervi 321	Hänninen, Juha 182
Bergmark, Anders 169, 170	Hares, Juhani 173	Härkönen, Matti 358, 398, 400
Brunila, Mikael 272	Harju, K. 417	Härkönen, T. 398
Buhler, R. 353	Harthon, Christina 378	Härkönen, Timo 414, 415, 419
Carandente, Vincenzo 377	Hartwall, P. 419	Häyry, Heta 324, 325
Carrer, Philippe 29	Hassi, Juhani 113	Häyry, Matti 324, 325
Carsjö, Kerstin 100	Hauge, Ragnar 112	Ingelman-Sundberg, M. 353
Ceder, G. 294	Heikkilä, Juha 401	Israel, Y. 399
Chapman, Diana Walsh 30	Heikkilä, Lena 412	Jaatinen, Jaana 183
Coltorti, Alberto 377	Heikkonen, Erkki 355, 383, 384, 398, 403	Janes, Kathleen 32
Contaldo, Franco 377	Heimonen-Karppinen, Riitta 94	Jetsu, Timo 326
Cook, Philip J. 30	Heinonen, Jarmo 4	Johnson, Hugh 416
Cortese, Claudio 377	Heinonen, Markku 322	Jokiranta, Teija 140
Dahlgren, I. Lena 378	Heinonen, T. 355, 403	Jong, Judith de 212
Davis, Karen 30	Heinälä, Pekka 173, 323	Joutsenlahti, Johannes 184
Delbanco, Thomas L. 30	Helanko, Marjaska 13, 79	Juntunen, Juhani 307
Duckert, Fanny 109	Hellevuo, Kaisa 362, 363, 364, 385, 389, 390	Jylhä, Marja 264, 265, 266
Duffy, John 110	Hentilä, Jorma 33, 34, 35, 36, 37, 38, 63, 310	Järvinen, Margaretha 14, 15, 95, 158, 159
Engel, J. 344	Hietaniemi, Helena 258, 259	Järvisalo, Jorma 282
Eriksen, Sidsel 31	Hilakivi, Leena A. 345, 347	Kaa, E. 294
Eriksson, C. J. Peter 231, 344, 354, 357, 358, 378, 399, 400, 405, 406	Hillbom, Matti 174	Kaila, T. 380
Esskola, Antti 264, 265, 266	Hiltunen, Pirkko 175	Kairaluoma, Matti 388
Fagerström, Ritva 317	Hirvonen, Jorma 387	Kaksonen, K. 296
Fahlke, C. 344	Hirvonen, Leo 113, 311, 331	Kallio, T. 185
Fernandez-Pardal, J. 345	Holm, Pasi 80	Kalliojärvi, Merja-Riitta 238
Forni, Elisabetta 111	Holmberg, Nils 176, 267	Kampov-Polevoy, A. 406
		Kandolin, Irja 149
		Kannas, Lasse 342
		Kaprio, Jaakko 327

- Karhunen, P. J. 278, 287, 288
Karhunmaa, Seija 186
Karjalainen, Sakari 325
Karonen, Sirkka-Liisa 153, 381
Karvinen, Marja 187
Karvonen, Martti 283, 284
Karvonen, Sakari 141
Kaukonen, Olavi 189
Kauppinen-Toropainen, Kaisa 149
Kauttu, Kyllikki 307
Keinänen, Leena 16, 17, 96, 114, 115
Keskinen, Vesa 116
Keso, Lauri 190
Ketola, Arto 284
Kiianmaa, Kalervo 191, 192, 193, 349, 350, 362, 363, 364, 365, 372, 385, 389, 390, 391
Kinnunen, Pekka 194, 195, 196
Kirsi, Tapio 260, 312, 314
Kivelä, Sirkka-Liisa 283, 284
Kiviniemi, Heikki 388
Knop, Joachim 197
Knuuttila, Esko 198
Koistinen, Paavo 179, 199, 200, 307
Koivusalo, M. 352
Kolk, Tomas 117
Kontula, Kimmo 384, 398
Kontula, Osmo 328
Korhola, M. 417
Korpi, Esa R. 285, 366, 367, 368, 369, 370, 373, 374, 375, 385
Korri, U.-M. 296
Kortelainen, Marja-Leena 118, 387, 392
Kortteinen, Timo 39, 40, 41, 81
Koskelainen, Marja 201
Koskenvuo, Markku 327
Koski, Heikki 18, 19, 42, 43, 418
Koski-Jännes, Anja 109, 202, 203, 268, 269, 296
Koskimäki, Timo Juhani 313
Koskinen, Pekka 393
Kristinsson, J. 294
Kronlöf, J. 419
Kupari, Markku 393, 394
Kühlhorn, Eckart 97
Kärkkäinen, P. 355, 403
Laaksonen, Annukka 204
Laitinen, K. 395
Laitinen, P. 296
Laitinen, Reeta 205
Lamberg-Allardt, C. 395
Lammers, Sylvia M. M. 160
Lamminpää, Anne 329, 330
Lampi, Jukka 82
Lapatto, R. 352
Larres, Matti 420
Larsson, Knut 378
Laukkonen, Veikko 274
Le, A. D. 349
Lehtinen, Ritva 161
Lehto, Juhani 206, 207, 208, 241, 275
Lehtonen, M. 417
Leinonen, Aaro 388
Lemberg, Magnus 83
Levin, B. M. 44
Levin, M. B. 44
Li, T.-K. 351
Liimatainen-Lamberg, Anna-Ester 119
Lindberg, Jakob 209
Lindman, Ralf 270
Lindros, K. O. 353, 356, 376, 396, 397
Lindström, Lars 210
Linko, M. 419
Linnoila, Markku 211, 212
Lister, R. G. 347
Luukkanen, Tauno A. 331
Löyttyniemi, Leena 421
Malminiemi, O. 367, 371
Mancini, Mario 377
Manninen, Jouko 303
Mansikkamäki, Anne 304
Maula, Johanna 120
Merikallio, Annukka 213
Moilanen, Merja 214
Moley, Vincent A. 213
Murto, Lasse 215
Muuronen, Antti 216
Mäkelä, Klaus 121, 122
Mäkelä, Rauno 142, 179, 215, 217, 236, 307
Mäkelä, Simo 261
Mäki, Martti 276
Mäki, Tiina 384, 398
Mäkinen, Aarne U. 98, 99
Mönkkönen, Urpo 218
Nevalainen, T. J. 379, 380
Niemelä, Jorma 45, 219, 220
Niemelä, O. 399
Nieminen, Kalevi 333
Nieminen, S. A. 361
Nikkilä, E. A. 377
Nissinen, Aulikki 283, 284
Nordlund, Sturla 123
Normann, P. T. 294
Nuorvala, Yrjö 221
Nuutinen, Petri 259
Nykänen, Irma 355, 401, 403
Nätkin, Ritva 253
Näyhä, Simo 113
Ojanperä, Ilkka 297
Ólafsdóttir, Hildigunnur 159
Olkinuora, Martti 277
Olsson, Börje 334
Orjasniemi, Tarja 46
Orkamo, Jarmo 222
Orpana, A. K. 400
Oscarsson, Lars 169, 170
Ostrovskii, S. Yu. 372
Paakkanen, Pirjo 20
Paaso, Kari 47
Paaivilainen, Sirkka 223
Palo, J. 403
Palonen-Tikkanen, Ulla 162, 163
Paronen, Hannu 253
Partanen, Juha 48, 49
Pekkala, Helena 46
Pekurinen, Markku 335, 336
Pelkonen, Olavi 257
Peltoniemi, Teuvo 50, 51, 254
Penttinenlehto, Juha 224
Penttilä, Antti 231, 278, 279, 280, 287, 288, 297, 354
Penttilä, Kai E. 356, 396, 397
Pernanen, Kai 100
Pietilä, Kirsti 422
Piispa, Matti 314
Pikkarainen, Jarmo 278, 279, 280, 294, 296
Pirkkanen, R. L. 269
Poikolainen, Kari 225, 289, 290, 305, 306
Poropudas, K. 269
Pulkka, Ari 224
Punsar, Sven 283, 284
Puska, Pekka 283, 284
Puurunen, Juhani 257
Puustinen, Usko 52
Pylkkänen, Eeva 226
Pyörälä, Eeva 124
Päivänsalo, Markku 388
Rahkonen, Ossi 143, 337
Reinäs, Knut T. 125
Reivilä, M. 291
Rikberg, Lars 229
Rimpelä, Arja 321, 338, 339
Rimpelä, Matti 339
Robertson, Nan 230
Roine, Risto P. 231, 292, 296, 354, 355, 382, 401, 403
Room, Robin 54, 281
Rootman, Irving 281
Rosenqvist, Pia 332, 340
Rossi, M. 233
Rydbeck, Kerstin 315
Räntilä, Kimmo 84
Räsänen, Sakari 234
Rönnberg, Sten 109
Saarinen, Erja 55
Saarto, Ari 218, 249, 262, 263
Saito, Toshikazu 391
Salaspuro, Mikko 133, 190, 231, 248, 293, 296, 307, 354, 355, 401, 402, 403
Salmela, K. 403
Salmenperä, Markku 393
Salmi, Pentti 56, 423
Salo, Maija 80, 126
Salomaa, Jukka 85, 101

- Salonen, Eeva 91
 Salonen, Iris 404, 405
 Salonen, Kristina 57
 Sandahl, Christer 5
 Savolainen, Markku 102
 Seppälä, T. 341
 Simpura, Jussi 6, 21, 22, 43, 58, 59, 60, 61, 103, 104, 122, 127, 128
 Sinclair, David 129, 235, 308, 348, 350, 351, 406
 Siniluoto, Topi 388
 Sipilä, Jorma 23
 Sippel, H. 407
 Sirén, Anja 236
 Sjöblom, Tarja 4
 Sjöholm, Ann-Cathrine 356
 Snellman, Yrjö 237
 Sojakka, Tuija 226
 Somervuori, Antti 86
 Sormo, Carita 238
 Sotaniemi, Eero 257
 Steentoft, A. 294
 Stenius, Kerstin 8, 38, 62, 63, 76, 77, 87, 88, 178, 232
 Ståhlberg, Markku 388
 Sulkunen, Pekka 30, 64, 65, 130
 Suokas, Antti 239, 295, 296, 355, 394, 401, 403
 Suolinna, Else-Maj 356
 Suurla, Liisa 131, 164
 Säilä, Sirkka-Liisa 240
 Tabakoff, B. 357, 391
 Takala, Jukka-Pekka 66, 241
 Taskinen, Marja-Riitta 377
 Teige, B. 294
 Tervo, Jari 242
 Tigerstedt, Christoffer 47, 89
 Tikkanen, Jorma 165
 Tirinen, Merja 166
 Toivonen, R. 269
 Tourunen, Jouni 243, 244, 245
 Towle, Leland 281
 Tuomela, Britt-Helen 144
 Tuominen, J.-A. 408
 Tuominen, K. 373
 Tuominen, Leena-Maija 246
 Tuominen, Tauno A. 105, 106
 Tynjälä, Jorma 342
 Uski, Esa 24
 Uusi-Oukari, M. 367, 368, 369, 370, 373, 374, 375
 Vaglum, Per 154
 Wahlberg, Marianne 316
 Wahlfors, Lennart 107
 Vaillant, George E. 30
 Wartburg, J.-P. von 357
 Weckroth, Klaus 264, 265, 266
 Ventilä, Markku 393
 Vertio, Harri 221
 Vesanen, Pirjo 247
 Widenius, Tom V. 358
 Viinamäki, Heimo 165
 Williams, Elisa 90
 Vilska, Jussi 329, 330
 Winell, Britt-Maj 356
 Virkkunen, Matti 25, 212, 271
 Voipio, Martti 309
 Woititz, Janet G. 255
 Vuori, Erkki 288, 294, 297
 Välimäki, Matti 153, 359, 381, 382, 395, 408
 Ylijoki, Oili-Helena 180
 Ylikahri, Reino 132, 133, 231, 248, 296, 354, 355, 358, 359, 360, 382, 384, 395, 398, 401, 403, 408, 409, 410
 Ylikorkala, Olavi 153, 352, 381, 382, 384
 Yuan, C. 396, 397
 Zimatkin, S. 376
 Zwart, Wil de 10
 Österberg, Esa 47, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 128, 134, 135, 281, 298, 299, 300
 Österberg, Ingallil 343

Informaatiikka ja bibliografiat 304.1:016 ***Information science and bibliographies***

1. Ahlström, Salme. San Franciscon lahden yhteiskuntatieteelliset alkoholitutkimusyksiköt. Alkoholipoliittikka, 1989. Vol. 54, no. 6, s. 323—326.

2. Ahlström, Salme. Social science and alcohol research in Finland. In: Stolte-Heiskanen, Veronica (ed.). Sociology in the context of social change: Finland and Hungary. Tampereen yliopiston sosiologian ja sosiaalipsykologian laitoksen tutkimuksia 15, sarja A, 1989. S. 135—149.

3. Alkoholipoliittinen tutkimuslaitos. Vuosikertomus 1988. Helsinki: Oy Alko Ab, Alkoholipoliittinen tutkimuslaitos, 1989. 31 s.

4. Heinonen, Jarmo; Sjöblom, Tarja. Alkoholikirjallisuus Suomessa 1988. Alcohol literature in Finland in 1988. Alkoholipoliittikka, 1989. Vol. 54, no. 3, s. 143—160.

5. Sandahl, Christer. Klinikern som kände för att forska. Alkoholipolitik, 1989. Vol. 6, no. 4, s. 212—214.

6. Simpura, Jussi. Tietojärjestelmät sosiaalipoliittisen tutkimuksen kohteena. Sosiaalipoliittikka 1988. (Socialpolitik.) (Social policy.) Sosiaalipoliittisen yhdistyksen julkaisu. 1989. S. 71—81.

7. Sosiaalipoliittikka 1988: Sosiaalipoliittisen yhdistyksen vuosikirja. 3. vsk. Turku: Sosiaalipoliittinen yhdistys,

1989. 141 s. ISSN 0356-0368.

8. Stenius, Kerstin (intervjuare). SIFA:s mål: breddade kontakter och ökad forskarsamverkan. Alkoholipolitik, 1989. Vol. 6, no. 2, s. 96—99.

9. Suomi raittiiksi. (Valikoima raittiuskirjallisuutta filmikorteilla.) För ett nyktert Finland. (Ett urval litteratur på mikrofiche om nykterhetsrörelsen.) Helsinki: Helsingin yliopiston kirjasto, 1989. 19 s. Kuv. ISBN 951-45-4978-3 (nid.).

10. Zwart, Wil de. Alkoholiforskningens historia i Nederländerna under de 25 senaste åren. Alkoholipolitik, 1989. Vol. 6, no. 4, s. 209—212.

Historia, alkoholikulttuuri ja perinne 304.1(09) ***History, alcohol culture and tradition***

11. Ahola, Eija. Happy hours. Uuden keskiluokan ravintolaelämää. Helsinki: Hanki ja jää, 1989. 111 s. ISBN 951-8916-03-9.

12. Hakalin, Mikko. Viini ja islam. Seminaarityö. Helsinki (Helsingin yliopisto), 1989. 23 s. + liitel.

13. Helanko, Marjusa. Uudelle keskiluokalle ravintola on klubbi ja small talk. Vitriini, 1989. Vol. 61, no. 3, s. 8—9.

14. Järvinen, Margaretha. Happy hours (Eija Ahola. Happy hours — Uuden keskiluokan ravintolaelämää. Helsinki: 1989). Alkoholipolitik, 1989. Vol. 6, no. 3, s.

15. Järvinen, Margaretha. Happy hours (Eija Ahola. Happy hours — uuden keskiluokan ravintolaelämää. Helsinki: 1989). Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 5, s. 266—267.

16. Keinänen, Leena. Keskiolutbaarin ryyperryhmän elämäntapa. Sosiaaliturva, 1989. Vol. 77, no. 18, s. 856—860.

17. Keinänen, Leena. Keskiolutbaarin ydinjoukon elämäntapa. Helsinki: Alkoholipoliittinen tutkimuslaitos, 1989. 137 s. + liitel. Alkoholipoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimusseloste; 1989, 180. ISBN 951-9192-42-5. ISSN 0356-8113 (nid.).

18. Koski, Heikki. Ministeri Pekka Kuusi in memoriam. Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 3, s. 99.

19. Koski, Heikki. Pekka Kuusi in memoriam. Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 6, no. 3, s. 170.

20. Paakkanen, Pirjo. Sanalliset juomiskertaukset alkoholikulttuurin tulkkina (Verbal descriptions of drinking occasions as interpreters of alcohol culture. English summary). Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 4, s. 188—198.

21. Simpura, Jussi. Viinapää ja nykyaika. Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 3, s. 100—111.

22. Simpura, Jussi et al. Eläytymismenetelmä kulttuurisissa vertailuissa (Everyday life situations and drinking patterns: an experiment with nonactive role play in Denmark, Finland and West Germany. English summary). Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 1, s. 23—28.

23. Sipilä, Jorma. Kohtaamisia Pekka Kuusen kanssa. Sosiaaliturva, 1989. No. 20, s. 960—961.

24. Uski, Esa. Näkökulma suomalaisen alkoholikulttuurin tutkimiseen. Role-playing-metodin sovellutus (pro gradu -tutkielma sosiologiassa). Tampere: Tampereen yliopisto, i.a. 90 s.

25. Virkkunen, Matti. Mistä (suomalainen) ”huono viinapää” johtuu? (What is the reason for Finnish booing involving impulsive violence? English summary.) Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 5, s. 228—233.

Alkoholipolitiikka ja alkoholijärjestelmä 304.11 Alcohol policy and alcohol system

26. Ahlström, Salme. Social science and alcohol research in Finland. Teoksessa: Stolte-Heiskanen, Veronica (ed.). Sociology in the context of social change: Finland and Hungary. Tampere: Tampereen yliopiston sosiologian ja sosiaalipsykologian laitos. Tutkimuksia. Sarja A; 1989, 15, p. 135—149. Published in collaboration with the Westernmarck Society.

27. Oy Alko AB:n hallintoneuvoston kertomus alkoholilojen kehityksestä vuonna 1988. Helsinki: Alko, 1989. 47 s. ISSN 0356-2166.

28. Oy Alko Ab:s förvaltningsråds berättelse över alkohollagets utveckling år 1988. Helsingfors: Alko, 1989. 47 s. ISSN 0356-2174.

29. Carrer, Philippe et al. Politiques de controle de l'alcool "fin de siècle" experiences de deux pays de monopole. Dans: Conduites de dependances pathologiques en Bretagne; Alcool — drogues — nourriture. P. 151—173. Bretagne: Institut Culturel de Bretagne, 1989.

182 p. ISBN 2-86822-021-5. ISSN 0298-5292.

30. Chapman, Diana Walsh; Cook, Philip J.; Davis, Karen; Grant, Marcus; Sulkunen, Pekka; Vaillant, George E.; Delbanco, Thomas L. The cultural dimensions of alcohol policy worldwide. Health Affairs, 1989. Vol. 8, no. 2, p. 48—62.

31. Eriksen, Sidsel. Smugkroer som protestform — Et bidrag til studiet af de danske lokalforbuds betydning for alkoholforbruget i Danmark. Alkoholipolitik, 1989. Vol. 6, no. 3, s. 156—163.

32. Gruenewald, Paul J.; Janes, Kathleen. Alcoholin saatavuuden sääntely Yhdysvalloissa (Alcohol control in the United States: the range of regulation. English summary). Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 1, s. 29—35.

33. Hentilä, Jorma. Alkoholimonopoli — puolesta ja vastaan. Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 3, s. 97—98.

34. Hentilä, Jorma. Me kunnolliset, nuo hulttiot. Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 1, s. 1.

35. Hentilä, Jorma. Pääpaino alkoholipolitiikan perusteissa ja tavoitteissa (Heikki Koski haastateltavana). Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 1, s. 44—45.

36. Hentilä, Jorma. Yhdentymisen haasteet alkoholipolitiikalle. Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 6, s. 269—270.

37. Hentilä, Jorma. Ojasta allikkoon. Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 4, s. 161.

38. Hentilä, Jorma; Stenius, Kerstin. EG-samarbete hindrar inte självständig alkoholpolitik (Antti Satuli intervjuas). Alkoholipolitik, 1989. Vol. 6, no. 1, s. 39—41.

39. Kortteinen, Timo. Potentials of state monopoly systems in preventing alcohol-related problems in developing countries. In: Kortteinen, Timo (ed.): State monopolies and alcohol prevention. Report and working papers of a collaborative international study. Report from the Social Research Institute of Alcohol Studies 1989: 181. Helsinki, 1989. P. 23—53.

40. Kortteinen, Timo (ed.). State monopolies and alcohol prevention. Report and working papers of a collaborative international study. Helsinki: Alko, 1989. 626 s. taul. The Social Research Institute of Alcohol Studies, reports; 1989: 191. ISBN 951-9192-44-1. ISSN 0356-8113 (nid.).

41. Kortteinen, Timo. State monopoly systems and alcohol prevention in developing countries: report on a collaborative international study. British Journal of Addiction, 1989. Vol. 4, no. 84, p. 413—425.

42. Koski, Heikki. Suomen alkoholipolitiikan tavoitteet ja menetelmät. Alkoholimonopoli Suomessa ja Ruotsissa. Seis, 1989. No. 1, s. 18—19.

43. Koski, Heikki; Simpura, Jussi. Suomen alkoholipolitiikka 1990-luvulla. Teoksessa: Mitä Missä Milloin 1990: Kansalaisen vuosikirja. Helsinki: Otava, 1989. S. 208—211. ISBN 951-1-10908-1, 951-1-10909-x.

44. Levin, B. M.; Levin, M. B. Alkoholireformen i Sovjetunionen: Framgångar, problem, svårigheter. Alkoholpolitik, 1989. Vol. 6, no. 2, s. 88—89.

45. Niemelä, Jorma. Hoitoväki otti kantaa alkoholipolitiikkaan. Sosiaalinen aikakauskirja, 1989. Vol. 83, no. 2, s. 55—56.

46. Orjasniemi, Tarja; Pekkala, Helena. Kun Alko avattiin. Tutkimus Ranuan alkoholimyymälän avaamisesta vuonna 1984 ja sen vaikutuksista: Ranuan ja Posion vertailu. Rovaniemi: Lapin korkeakoulu, 1989. 187 s. Lapin korkeakoulun yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja B. Tutkimusraportteja ja selvityksiä. ISSN 0786-1389. ISBN 951-634-148-9 (nid.).
47. Paaso, Kari; Tigerstedt, Christoffer; Österberg, Esa. Suomi — pisara EY:n alkoholimeressä. Helsingin Sanomien yliö 22.12.1989.
48. Partanen, Juha. Alcohol in Kenya: Answers and questions. In: Kortteinen, Timo (ed.). State monopolies and alcohol prevention. Report and working papers of a collaborative international study. Report from the Social Research Institute of Alcohol Studies 1989: 181. Helsinki, 1989. P. 489—503.
49. Partanen, Juha. Tanskalainen suvaitsevaisuus (Danish tolerance. English summary). Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 1, s. 11—22.
50. Peltoniemi, Teuvo. Alkoholikomitealta tasapainoinen mietintö. Tiimi, 1989. No. 3—4, s. 14—18.
51. Peltoniemi, Teuvo. Alkoholikomitealta yhteinen mietintö. Myöteote, 1989. No. 1, s. 15—17.
52. Puustinen, Usko. Suomalainen alkoholipolitiikka yhdyntävässä Euroopassa. Sosiaalinen aikakauskirja, 1989. Vol. 83, no. 6, s. 28—30.
53. Päihdehaittojen ehkäisy Neuvostoliitossa ja Suomessa. Seminaariluennot. Helsinki: Suomen raittiusjärjestöjen liitto, 1989. 99 s. ISBN 952-90086-1-9 (nid.).
54. Room, Robin. Forskning i effekterna av alkoholpolitiska förändringar. Alkoholpolitik, 1989. Vol. 6, no. 1, s. 27—32.
55. Saarinen, Erja. Kulutus kasvaa — ei sallivampaa alkoholipolitiikkaa. Sosiaaliturva, 1989. Vol. 77, no. 6, s. 220—224.
56. Salmi, Pentti. Oluen valmistuksen valvonta v. 1988. Mallas ja olut, 1989. No. 2, s. 46—51. ISSN 0356-3014.
57. Salonen, Kristina. Alkoholipolitiikan vapaus ja vastuu. Mielenterveys, 1989. Vol. 28, no. 4, s. 4—7.
58. Simpura, Jussi. Alkoholihaittojen kokonaismäärä ja alkoholin suurkuluttajiin kohdistuvat toimet. Laskuesimerkki. Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 4, s. 206—208.
59. Simpura, Jussi. Alkoholifrågan, samhällspolitiken och välfärdens dimensioner. Huvudteman i den finska 1987 års alkoholkommittés betänkande. Alkoholpolitik, 1989. Vol. 6, no. 2, s. 90—92.
60. Simpura, Jussi. Alkoholikysymys, yhteiskuntapolitiikka ja hyvinvoinnin olottuvuudet. Vuoden 1987 alkoholikomitean mietinnön pääteemat (Social alcohol question and social policy — the welfare perspective. English summary). Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 1, s. 2—5.
61. Simpura, Jussi. Ilmaista viinaa. Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 6, s. 314—316.
62. Stenius, Kerstin (intervjuare). ATVR: maximerade statsinkomster med minimerad alkoholförsäljning. Alkoholpolitik, 1989. Vol. 6, no. 2, s. 94—95.
63. Stenius, Kerstin; Hentilä, Jorma. EY-yhteistyö ei esteenä itsenäiselle alkoholipolitiikalle (Antti Satuli haastateltavana). Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 1, s. 45—47.
64. Sulkunen, Pekka. Alkoholi kehitysmaissa (Timo Kortteinen: Agricultural alcohol and social change in the third world. Finnish Foundation for Alcohol Studies. Helsinki 1989). Sosiologia, 1989. Vol. 26, no. 4, s. 327—328.
65. Sulkunen, Pekka. History of the project. In: Kortteinen, Timo (ed.). State monopolies and alcohol prevention. Report and working papers of a collaborative international study. Report from the Social Research Institute of Alcohol Studies 1989: 181. Helsinki, 1989. P. 19—22.
66. Takala, Jukka-Pekka et al. The concept of control between scientific and everyday uses. In: Duckert, Fanny; Koski-Jännes, Anja; Rönnberg, Sten (ed.). Perspectives on controlled drinking. NAD-publication no. 17. P. 7—24. Helsinki: NAD, 1989.
67. Valtioneuvoston kertomus eduskunnalle päihdeolojen kehityksestä vuonna 1988 sekä niistä toimenpiteistä, joihin on ryhdytty ja suunniteltu ryhdyttäväksi päihdeiden käytöstä aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Helsinki: Valtioneuvosto, 1989. 47 s. ISSN 0786-1745.
68. Yhteiskunnan muutos ja alkoholipolitiikka. Vuoden 1987 alkoholikomitean mietintö. Samhällsförändringen och alkoholpolitiken. 1987 års alkoholkommittés betänkande. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö, 1989. 258 s. Komiteamietintö 1989: 1. ISBN 951-47-1223-4.
69. Österberg, Esa. Alkoholin kulutuksemme jatkuvassa nousussa. Helsingin Sanomien yliö 17.1.1989.
70. Österberg, Esa. Alkoholipolitiikka Neuvostoliitossa ja eräissä muissa maissa. Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 2, s. 90—91.
71. Österberg, Esa. Alkoholpolitik i Sovjetunionen och några andra länder. Alkoholpolitik, 1989. Vol. 6, no. 1, s. 41—42.
72. Österberg, Esa. Finland. In: Kortteinen, Timo (ed.). State monopolies and alcohol prevention. Report and working papers of a collaborative international study. Report from the Social Research Institute of Alcohol Studies 1989: 181. Helsinki, 1989. P. 107—156.
73. Österberg, Esa. ICAA:n alkoholipolitiikkatyöryhmä vakiinnuttaa asemaansa. Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 4, s. 214—215.
74. Österberg, Esa. ICAA:s alkoholpolitiska sektion befäster sin ställning. Alkoholpolitik, 1989. Vol. 6, no. 3, s. 173—174.
75. Österberg, Esa. 20 vuotta keskiolutta. Selvä, 1989. No. 2, s. 4—5.
76. Österberg, Esa; Stenius, Kerstin. Health for all by the year 2000: Alcohol consumption and the Nordic countries. In: Waahlberg, Ragnar (ed.). Prevention and control /Realities and aspirations. Proceedings of the 35th International Congress on Alcoholism and Drug Dependence. July 31st to August 6th, 1988, Oslo, Norway. Volume 4. Oslo: National Directorate for Prevention of Alcohol and Drug Problems, 1989. P. 882—895.
77. Österberg, Esa; Stenius, Kerstin. Health for all by the year 2000: Alcohol and the Nordic countries. Journal of Public Health Policy, Winter 1989. Vol. 10, no. 4, p. 499—517.

78. Alkoholi- ja tupakkamainontatyöryhmän muistio. Helsinki: Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, 1989. 173 s. + liitel. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö. Työryhmämuistio; 1989, 9. ISSN 0358-3597 (nid.).

79. Helanko, Marjaska. Kaksi rajoitusta poistumassa kotimaisilta viineiltä. Vitriini, 1989. Vol. 61, no. 7–8, s. 10–16.

80. Holm, Pasi; Salo, Maija. Mainonnan vaikutuksista alkoholijuomien kulutukseen. Helsinki: Alko, 1989. 47 s. Tutkimuslause/ Alko. Taloudellinen tutkimus ja suunnittelu; 1989, 12 s. ISBN 951-8913-20-x. ISSN 0358-9749 (nid.).

81. Kortteinen, Timo. Agricultural alcohol and social change in the third world. Helsinki: The Finnish Foundation for Alcohol Studies, 1989. 144 p. ISBN 951-9192-42-5. ISSN 0356-2654.

82. Lampi, Jukka. Uusien alkoholijuomien myynnin trendien ennustaminen. Helsinki: Alko, 1989. 62 s. + liitel. Tutkimuslause/ Alko. Taloudellinen tutkimus ja suunnittelu; 1989, 14 s. ISBN 951-8913-22-6. ISSN 0358-9749 (nid.).

83. Lemberg, Magnus. Vin- och handelspolitik — från förbudslag till integration. I: Särtryck ur Studier i politik, historia och ekonomi. Skrifter utgivna vid Svenska Handelshögskolan (SHH). Ekonomi och samhälle, 1989. No. 41, s. 137–150. Helsingfors.

84. Ranttilä, Kimmo Ilmari. Kuinka olutmarkkinoille tunkeudutaan — uusien olutmerkkien televisiomainokset 1980-luvulla. Tiedotusopin pro gradu. Helsinki: Helsingin yliopisto, 1989. 103 s. + liitel. (kansio).

85. Salomaa, Jukka. Euroopan integraatio, alkoholijuomien hinnat ja kulutus (European integration, price and consumption of alcoholic beverages. English summary). Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 3, s. 112–119.

86. Somervuori, Antti. Pricing and taxation of alcoholic beverages as a means of alcohol policy. In: Waahlberg, Ragnar (ed.). Prevention and control/ Realities and aspirations. Proceedings of the 35th International Congress on Alcoholism and Drug Dependence. July 31st to August 6th, 1988, Oslo, Norway. Volume 4. Oslo: National Directorate for Prevention of Alcohol and Drug Problems, 1989. P. 417–425.

87. Stenius, Kerstin. EG, alkoholen och Norden. Alkoholpolitik, 1989. Vol. 6, no. 4, s. 219–221.

88. Stenius, Kerstin. EY, alkoholi ja Pohjola. Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 6, s. 320–322.

89. Tigerstedt, Christoffer. EG, alkohol och Norden — dragkampen har bara börjat (The European Community, alcohol, and the Nordic countries. English summary). Alkoholpolitik, 1989. Vol. 6, no. 2, s. 43–49.

90. Williams, Elisa. Scandinavia's State Monopolies. Impact International, 1989. Vol. 4, no. 22, Nov. 15.

Ravintolatalous, anniskelu 304.112
Restaurant economics, on-premise retailing

91. Alasilta-Hagman, Lea; Salonen, Eeva. Asiakas — kuningas vai potilas: raportti ravintolatyöstä. (Helsinki):

SMG-kustannus, 1989, 132 s. Kuv. ISBN 952-90077-3-6 (sid.).

92. Hakala, Juhani. Ajankohtaista Alkosta. Vitriini, 1989. Vol. 61, no. 1–2, s. 57–59.

93. Hakala, Juhani. Tietoja vuoden 1988 anniskelutoiminnasta. Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 2, s. 91–96.

94. Heimonen-Karppinen, Riitta. Att servera — ett arbete i nöjets och rusets värld: undersökningens utgångspunkt. Alkoholpolitik, 1989. Vol. 6, no. 3, s. 152–155.

95. Järvinen, Margaretha. Kvinnoarbete på manligt territorium (Women at work in man's domain. English summary). Alkoholpolitik, 1989. Vol. 6, no. 3, s. 144–150.

96. Keinänen, Leena. Keskiolutbaarin sosiaalinen ilmapiiri (The social atmosphere of the "medium beer bar". English summary). Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 2, s. 57–63.

97. Kuhlhorn, Eckart. På restaurang i Sverige (Swedes in restaurants. English summary). Alkoholpolitik, 1989. Vol. 6, no. 3, s. 119–129.

98. Mäkinen, Aarne U. "Hintakilpailu ei juurikaan toimi." Vitriini, 1989. Vol. 61, no. 11, s. 17–18.

99. Mäkinen, Aarne U. Kuka päättää ja mitä. Vitriini, 1989. Vol. 61, no. 1–2, s. 61–64.

100. Pernanen, Kai; Carsjö, Kerstin. Utskänkning i en svensk och en kanadensisk stad: besöksfrekvens och konsumtion (Public drinking in a Swedish and a Canadian city: visiting patterns and consumption. English summary). Alkoholpolitik, 1989. Vol. 6, no. 3, s. 130–143.

101. Salomaa, Jukka. Alkoholi — ravintolan rahasampo? (Alcohol — the restaurant's gold mine? English summary.) Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 6, s. 271–279.

102. Savolainen, Markku. Tukkuhintajärjestelmä ja ravintolakulttuuri. Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 6, s. 316–317.

103. Simpura, Jussi. Ravintolajuominen Suomessa vuonna 1984 (Drinking in pubs and restaurants in Finland in the year 1984. English summary). Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 2, s. 50–56.

104. Simpura, Jussi. Restaurangdrickandet i Finland år 1984 (Drinking in pubs and restaurants in Finland in the year 1984. English summary). Alkoholpolitik, 1989. Vol. 6, no. 3, s. 111–118.

105. Tuominen, Tauno A. Alkoholia ja ravintoloita maailman eri kulmilla. Jatko-osa. Helsinki: Hakapaino, 1989. 123 s. ISBN 951-9184-76-7.

106. Tuominen, Tauno. Anniskelu luvanvaraista kaikissa maissa. Vitriini, 1989. Vol. 61, no. 6, s. 48–49.

107. Wahlfors, Lennart. Keskiolutravintola. Vitriini, 1989. Vol. 61, no. 11, s. 35–38.

Alkoholijuomien käyttö, kulutus ja haitat 304.12
Alcohol use, consumption and damage

108. Apo, Satu. Suomalaisesta juomatavasta kansankulttuurin tutkimuksen valossa (Jussi Simpura: kommentti artikkelista s. 10). Katsaus (Turun yliopisto) 1989. No. 2, s. 5–9.

109. Duckert, Fanny; Koski-Jännes, Anja; Rönnerberg,

Sten (ed.). Perspectives on controlled drinking. Helsinki: Nordic Council for Alcohol and Drug Research (NAD), 1989. 128 s.: taul. NAD-publication = NAD-publikation, 1989, no. 17. ISSN 0358-7024.

110. Duffy, John. Anopille kelpaavaa olutta? Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 4, s. 208—210.

111. Forni, Elisabetta. Alkoholproblemen i ett område i nordvästra Italien: befolkningens uppfattningar (The alcohol problems in a region in Northwest Italy — The view of the population. English summary). Alkoholpolitik, 1989. Vol. 6, no. 2, s. 79—85.

112. Hauge, Ragnar. Totalkonsummodellen — en alkoholpolitisk naturlov? Alkoholpolitik, 1989. Vol. 6, no. 1, s. 24—27.

113. Hirvonen, Leo; Hassi, Juhani; Näyhä, Simo. Tobacco smoking, alcohol drinking and health among reindeer herders in northern Finland. In: Waahlberg, Ragnar (ed.). Prevention and control/ Realities and aspirations. Proceedings of the 35th International Congress on Alcoholism and Drug Dependence. July 31st to August 6th, 1988, Oslo, Norway. Vol. 2. Oslo: National Directorate for Prevention of Alcohol and Drug Problems, 1989. P. 340—347.

114. Keinänen, Leena. Keskiolutbaarin ryypypyrymän elämäntapa. Sosiaaliturva, 1989. Vol. 77, no. 18, s. 856—860.

115. Keinänen, Leena. Keskiolutbaarin ydinjoukon elämäntapa. Helsinki: Alkoholipoliittinen tutkimuslaitos, 1989. 137 s. + liitel. Alkoholipoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimusseloste; 1989, 180. ISBN 951-9192-42-5. ISSN 0356-8113 (nid.).

116. Keskinen, Vesa. Eloa etelässä. Elinolotutkimus 1986 pääkaupunkiseudulla. Helsinki: Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta & Helsingin kaupungin tilastokeskus, 1989. 130 s. Pääkaupunkiseudun julkaisusarja B 1989: 5. ISBN 951-798-271-2. ISSN 0357-5470.

117. Kolk, Tomas. Nordisk alkoholstatistik 1982—1987. Alkoholpolitik, 1989. Vol. 6, nr. 2, s. 101—108.

118. Kortelainen, Marja-Leena. Effects of ethanol and certain drugs on tolerance of cold and warm exposure. Forensic considerations. Dissertation. Acta Universitatis Ouluensis, series D, Medica, 1989. No. 193.

119. Liimatainen-Lamberg, Anna-Ester. Ammatillisten oppilaitosten ja lukioiden opiskelijoiden tupakointia, alkoholinkäyttöä ja liikuntaa koskevat terveystottumukset. Teoksessa: Kannas, Lasse; Miilunpalo, Seppo (toim.). Terveyskasvatustutkimuksen vuosikirja 1988 (The yearbook of the health education research 1988). Lääkintöhallituksen julkaisuja. Terveyskasvatus. Sarja Tutkimukset 1988, 8. S. 85—101. Jyväskylä, 1988.

120. Maula, Johanna. Research in the production and consumption of alcohol in Tanzania. Some preliminary reflections. In: Waahlberg, Ragnar (ed.). Prevention and control/ Realities and aspirations. Proceedings of the 35th International Congress on Alcoholism and Drug Dependence. July 31st to August 6th, 1988, Oslo, Norway. Volume 3. Oslo: National Directorate for Prevention of Alcohol and Drug Problems, 1989. P. 658—660.

121. Mäkelä, Klaus. Finsk drikkemonster holder stand. Folket, 1989. No. 44, s. 9.

122. Mäkelä, Klaus; Simpura, Jussi. Issledovanija

problem alkogolizma v Finljandii. Voprosy Narkologii, 1989. No. 3, p. 32—37.

123. Nordlund, Sturla. Finske drikkevaner (Jussi Simpura [ed.]. Finnish drinking habits. Helsinki 1987). Alkoholpolitik, 1989. Vol. 6, no. 3, s. 167—168.

124. Pyörälä, Eeva. Trends in alcohol consumption in Spain, Portugal, France and Italy from the 1950's until the 1980's. In: Waahlberg, Ragnar (ed.). Prevention and control/ Realities and aspirations. Proceedings of the 35th International Congress on Alcoholism and Drug Dependence. July 31st to August 6th, 1988, Oslo, Norway. Volume 3. Oslo: National Directorate for Prevention of Alcohol and Drug Problems, 1989. P. 724—733.

125. Reinås, Knut T. Uregistrert alkoholforbruk i Norge — studier og beregninger (Unrecorded alcohol consumption in Norway — studies and estimates. English summary). Alkoholpolitik, 1989. Vol. 6, no. 1, s. 16—22.

126. Salo, Maija. Vaikuttaako mainonta alkoholijuomien kulutukseen? (Does advertising have any effects on the consumption of alcoholic beverages? English summary.) Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 2, s. 77—82.

127. Simpura, Jussi. Drinking habits in the Nordic countries in the 1980's. In: Waahlberg, Ragnar (ed.). Prevention and control/ Realities and aspirations. Proceedings of the 35th International Congress on Alcoholism and Drug Dependence. July 31st to August 6th, 1988, Oslo, Norway. Volume 4. Oslo: National Directorate for Prevention of Alcohol and Drug Problems, 1989. P. 208—223.

128. Simpura, Jussi; Österberg, Esa. Alkoholin kulutus kasvaa — muuttuvatko juomatavat? (Is increasing alcohol consumption changing drinking patterns in Finland? English summary.) Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 5, s. 219—227.

129. Sinclair, David. The peculiar Finnish love — hate relationship with alcohol. Suomi * USA — Finland * USA, 1989. No. 1, p. 8—10.

130. Sulkunen, Pekka. Drinking in France 1965—1979. An analysis of household consumption data. British Journal of Addiction, 1989. Vol. 84, no. 1, p. 61—72.

131. Suurla, Liisa (toim.). Nainen, alkoholi, elämä. Helsinki: Kirjapaja, 1989. 222 s. ISBN 951-621-924-1 (sid.).

132. Ylikahri, Reino. Suurkuluttajat selville. Terveys 2000, 1989. Vol. 4, no. 4, s. 20—21. ISSN 0782-3789.

133. Ylikahri, Reino; Salaspuro, Mikko. Kun viina tulee tutummaksi. Tiede 2000, 1989. Vol. 9, no. 2, s. 30—33.

134. Österberg, Esa. Kotivalmisteen alkoholin käyttö Suomessa vuosina 1972—1989 (Use of home-made alcohol in Finland, 1972—1989. English summary). Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 4, s. 199—205.

135. Österberg, Esa. Finland. In: Plant, Martin (ed.). Alcohol-related problems in high-risk groups. Report on a WHO study. Copenhagen: WHO, Regional Office for Europe, 1989. Euro reports and studies 109. P. 32—44. ISBN 92-890-1275-7.

136. 1988 Alkoholitilastollinen vuosikirja. Alkoholstatistisk årsbok. Alcohol statistical yearbook. Helsinki: Alko, 1989. 109 s. ISSN 0783-1374.

137. Ahlström, Salme. Hyvät ennusteet on menetetty — nuoriso juo yhä useammin ja humalaan asti. Tiimi, 1989. No. 3—4, s. 20—21.

138. Ahlström, Salme. Nuorten alkoholin käyttö jälleen yleistynyt Suomessa. Oikeuskasvatus, 1989. No. 1, s. 12.

139. Ahlström, Salme et al. Nuoret ja alkoholi 1973—1989. Nuorten terveystapatutkimus. Helsinki: Helsingin yliopiston kansanterveystieteen laitos. Alkoholipoliittinen tutkimuslaitos, 1989. 15 s. Julkaisuja/ Helsingin yliopiston kansanterveystieteen laitos. Alkoholipoliittinen tutkimuslaitos; 1989, 3.

140. Jokiranta, Teija. Turkulaisten 7—24-vuotiaiden nuorten vapaa-ajan viettoä ja elämäntapoja. Turku: Turun kaupungin nuorisolautakunta, 1989. 105 s. + lisäl. Turun kaupungin nuorisolautakunnan julkaisuja B:2/ 1989. ISSN 0787-0094.

141. Karvonen, Sakari. Kaupungistuminen ja nautintoaineiden käyttö nuorilla. Teoksessa: Kannas, Lasse; Miilunpalo, Seppo (toim.). Terveyskasvatustutkimuksen vuosikirja 1988 (The yearbook of the health education research 1988). Lääkintöhallituksen julkaisuja. Terveyskasvatus. Sarja Tutkimukset 1988, 8. S. 103—111. Jyväskylä: 1988.

142. Mäkelä, Rauno. Alkoholiongelmaisten nuorten hoitopulmat. Suomen Lääkärilehti, 1989. Vol. 44, no. 36, s. 3729—3733.

143. Rahkonen, Ossi; Ahlström, Salme. Trends in drinking habits among Finnish youth from 1973 to 1987. British Journal of Addiction, 1989. Vol. 84, p. 1075—1083.

144. Tuomela, Britt-Helen. Alkoholikonsumtion bland ungdomar i Pedersöre och Närpes. Pro gradu-avhandling i socialpolitik. (Helsingfors): Helsingfors universitet, 1989. 90 s., liitel.

Naiset ja alkoholi 304.12-055.2

Women and alcohol

145. Ahlström, Salme. Nainen, alkoholi, elämä. Tiimi, 1989. No. 6, s. 19.

146. Ahlström, Salme. Naiset, yhteiskuntatieteellinen alkoholitutkimus ja alkoholipoliittikka; naisten alkoholin käytön tutkiminen — sosiaalinen tilaus? (Women, social-science oriented alcohol research, and alcohol control policy. English summary.) Alkoholipoliittikka, 1989. Vol. 54, no. 4, s. 162—167.

147. Ahlström, Salme; Haavio-Mannila, Elina. (Introduction.) In: Haavio-Mannila, Elina (ed.). Women, alcohol, and drugs in the Nordic countries. NAD-publication no. 16. P. 9—20. Helsinki: NAD, 1989.

148. Haavio-Mannila, Elina (ed.). Women, alcohol, and drugs in the Nordic countries. Helsinki: Nordic Council for Alcohol and Drug Research (NAD), 1989. 212 s.: taul. NAD-publication = NAD-publikation, 1989, no. 16. ISSN 0358-7024. ISBN 951-47-2609-X (nid.).

149. Haavio-Mannila, Elina; Kauppinen-Toropainen, Kaisa; Kandolin, Irja. Naisten juomatavat mies- ja naisvaltaisilla aloilla (Women's drinking patterns in male and female dominated occupations. English summary).

Alkoholipoliittikka, 1989. Vol. 54, no. 6, s. 280—296.

150. Halmesmäki, Erja. Alkoholi ja huumeet raskauden aikana. Esikko, 1989. Vol. 7, no. 4, s. 6—7.

151. Halmesmäki, Erja. Alkoholin suurkulutus raskausaikana. Suomen Lääkärilehti, 1989. Vol. 44, no. 5, s. 384—387.

152. Halmesmäki, Erja et al. Maternal and paternal alcohol consumption and miscarriage. British Journal of Obstetrics and Gynaecology, 1989. Vol 96, p. 188—191.

153. Halmesmäki, Erja; Välimäki, Matti; Karonen, Sirkka-Liisa; Ylikorkala, Olavi. Low somatomedin C and high growth hormone levels in newborns damaged by maternal alcohol abuse. Obstetrics & Gynaecology, 1989. Vol. 74, no. 3, 366—370.

154. Hammer, Torild; Vaglum, Per. Unge kvinners drikkemønster, medikamentbruk og bruk av cannabis i Norge (Young women's drinking patterns, use of medicaments and cannabis in Norway. English summary). Alkoholpolitik, 1989. Vol. 6, no. 4, s. 175—182.

155. Holmila, Marja. Alkoholia runsaasti käyttävät naiset (Women who drink frequently. English summary). Alkoholipoliittikka, 1989. Vol. 54, no. 4, s. 168—177.

156. Holmila, Marja. Naisen alkoholismi; mitä tutkimus siitä kertoo. Teoksessa: Suurla, Liisa (toim.). Nainen, alkoholi, elämä. S. 55—63. Helsinki: Kirjapaja, 1989. 222 s.

157. Honkasalo, Marja-Liisa. "Have the wives over for a sauna when I go out with the men." In: Haavio-Mannila, Elina (ed.). Women, alcohol, and drugs in the Nordic countries. NAD-publication no. 16. P. 76—96. Helsinki: NAD, 1989.

158. Järvinen, Margaretha. Arbete, symtom, alkoholbruk (Marja-Liisa Honkasalo. Oireiden ongelma — sosiaalilääketieteellinen tutkimus oireista, niiden esiintymisestä ja merkityksistä kahta tutkimusmenetelmää käyttäen. Kansanterveystieteen julkaisuja M 101: 1988). Alkoholpolitik, 1989. Vol. 6, no. 4, s. 217—218.

159. Järvinen, Margaretha; Ólafsdóttir, Hildigunnur. Drinking patterns among women in the Nordic countries. In: Haavio-Mannila, Elina (ed.). Women, alcohol, and drugs in the Nordic countries. NAD-publication no. 16. P. 47—75. Helsinki: NAD, 1989.

160. Lammers, Sylvia M. M. "The hand that rocks the cradle shouldn't tremble." (Elina Haavio-Mannila [ed.]. Women, alcohol and drugs in the Nordic countries. Nordic Council for Alcohol and Drug Research, Helsinki 1989.) Alkoholpolitik, 1989. Vol. 6, no. 3, s. 165—167.

161. Lehtinen, Ritva. Ruotsalainen EWA-projekti tutkii naisen alkoholiongelmaa. Sosiaaliturva, 1989. Vol. 77, no. 6, s. 228—230.

162. Palonen-Tikkanen, Ulla. Sikiön alkoholialtistuksesta lähes 200 lievästi kehitysvammaista lasta joka vuosi. Lapsen maailma, 1989. No. 8, s. 20—24.

163. Palonen-Tikkanen, Ulla. Äidin vähäininkin alkoholinkäyttö — riski sikiölle. Lapsen maailma, 1989. No. 2, s. 12.

164. Suurla, Liisa (toim.). Nainen, alkoholi ja elämä. Helsinki: Kirjapaja, 1989. 222 s. ISBN 951-621-924-1 (sid.).

165. Tikkanen, Jorma; Viinamäki, Heimo. Tupakointi ja alkoholinkäyttö raskausaikana. Suomen Lääkärilehti,

1989. Vol. 44, no. 13, s. 1327—1330.

166. Tirinen, Merja. Miksi nainen juo? Tasa-arvo, 1989. No. 2, s. 11—13.

Alkoholismi 304.13 **Alcoholism**

167. Alasuutari, Pertti. Att undertrycka begäret eller ge det ny riktning: behandlingsfilosofin inom Tammerfors' A-gille. (Repressing or redirecting the craving. The lesson of a self-help group on the understanding of alcoholism. English summary.) Alkoholpolitik, 1989. Vol. 6, no. 2, s. 72—78.

168. Appel, Claus-Peter. Motivation för behandling: några kognitiva aspekter (Motivational issues in treatment: a cognitive view. English summary). Alkoholpolitik, 1989. Vol. 6, no. 2, s. 65—71.

169. Bergmark, Anders; Oscarsson, Lars. Att vilja vara en annan: några funderingar kring motivationbegreppet inom missbrukarvärden (The desire to be someone else — some reflections on the concept of motivation within the treatment of alcohol and drug abuse. English summary). Alkoholpolitik, 1989. Vol. 6, no. 2, s. 50—59.

170. Bergmark, Anders; Oscarsson, Lars. Om sjukdomsmyten. Alkoholpolitik, 1989. Vol. 6, no. 2, s. 93—94.

171. Hakkarainen, Leena Marjatta. Elämäntapahtumien ja itsetiedostuksen merkitys alkoholiongelmiaisten hoidon jälkeisessä selviytymisessä. Sosiaalipsykologian pro gradu -tutkielma. Helsinki: Helsingin yliopisto, valtiotieteellinen tiedekunta, 1989. 107 s. + liitt.

172. Halla-Seppälä, Outi. Päihdehuollon paradoksit: Kyläsaaren hoitolaitoksessa tehty tutkimus päihdehuollon kehittämispyrkimyksen ristiriidoista. Helsinki: Helsingin kaupunki. Sosiaalivirasto, 1989. 70 s., liitel. Sosiaaliviraston julkaisusarja/ Helsingin kaupunki, 1989, 3. ISSN 0785-7756.

173. Heinälä, Pekka; Huttunen, Matti O.; Hares, Juhani. Alkoholien vieroitusoireiden diatsepaamikyllästys-hoito. Suomen Lääkärilehti, 1989. Vol. 44, no. 18, s. 1953—1956.

174. Hillbom, Matti et al. Prevention of alcohol withdrawal seizures with carbamazepine and valproic acid. Alcohol, 1989. Vol. 6, no. 3, p. 223—226.

175. Hiltunen, Pirkko. Ikääntyminen ja alkoholin-käyttö. Teoksessa: Isohanni, Matti (toim.). Ikääntyminen ja vanhusten hoitoyhteisö. Helsinki: WSOY, 1989. S. 174—178. ISBN 951-0-14888-1.

176. Holmberg, Nils. Henkilökohtainen ongelma (A personal problem. English summary). Alkoholipoliittikka, 1989. Vol. 54, no. 5, s. 240—252.

177. Holmila, Marja. Miksei juoppo ole myös hoidon suurkuluttaja? (Heavy drinkers' opinions of social and health services. English summary.) Alkoholipoliittikka, 1989. Vol. 54, no. 6, s. 297—305.

178. Holmila, Marja; Ahtola, Raija; Stenius, Kerstin. Asiakkaiden mielipiteitä juoppouden hoidosta. Helsinki: Alko, 1989. 93 s. Alkoholipoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimusseloste; 1989, 182. ISBN 951-9192-45-X. ISSN 0356-8113 (nid.).

179. Holopainen, Antti; Koistinen, Paavo; Mäkelä, Rauno. Päihdeongelmien hoitoon tarvitaan lisää koulu-

tusta ja uutta asennetta. Nya lösningar och attityder i alkoholfrågan. Suomen Lääkärilehti, 1989. Vol. 44, no. 25, s. 2441—2443.

180. Hyttinen, Marita; Ylijoki, Oili-Helena. Schemata of withdrawal from heavy drinking and overeating. In: Waahlberg, Ragnar (ed.). Prevention and control/ Realities and aspirations. Proceedings of the 35th International Congress on Alcoholism and Drug Dependence. July 31st to August 6th, 1988, Oslo, Norway. Volume 2. Oslo: National Directorate for Prevention of Alcohol and Drug Problems, 1989. P. 396—403.

181. Hyttinen, Markku. Kulttuurista, vapaudesta ja alkoholismista. Alkoholipoliittikka, 1989. Vol. 54, no. 2, s. 86—87.

182. Hänninen, Juha. Vanhusten alkoholin käytön haitat ja hyödyt. Teoksessa: Isohanni, Matti (toim.). Ikääntyminen ja vanhusten hoitoyhteisö. Helsinki: WSOY, 1989. S. 179—182. ISBN 951-0-14888-1.

183. Jaatinen, Jaana. Ei kuulu meille. Mielenterveys, 1989. Vol. 28, no. 4, s. 16—19.

184. Joutsenlahti, Johannes. Opiskelijan kokemuksia päihdehuollon käytännöstä. Sosiaaliturva, 1989. Vol. 77, no. 6, s. 225—227.

185. Kallio, T. Alkoholinkäytön hallittavuuden käsitys: alkoholiongelmiaisten laitoshoidojakson aikana tapahtuvan muutoksen tarkastelua "drinking related locus of control" -mittarilla. Pro gradu -tutkielma. Helsinki: Helsingin yliopisto, yleislääketieteen laitos, 1989: 11. 1989. 84 s.

186. Karhunmaa, Seija. Päihdetyötä kanssaihmisinä. Mielenterveys, 1989. Vol. 28, no. 4, s. 14—16.

187. Karvinen, Marja. Yhteistyöksymykset päihdehuollon palvelujärjestelmässä. Sosiaaliturva, 1989. Vol. 77, no. 8, s. 331—333.

188. Katkaisuhoidotryöryhmän raportti. Helsinki: Helsingin kaupunki. Sosiaalivirasto, 1989. 24 s. + liitel. Sosiaaliviraston julkaisusarja B; 1989, 2.

189. Kaukonen, Olavi. Syrjäytymistä maistelemassa. Tiimi, 1989. No. 3—4, s. 4—7.

190. Keso, Lauri; Salaspuro, Mikko. Laboratory markers as compared to drinking measures before and after inpatient treatment for alcoholism. Alcoholism: Clinical and Experimental Research, 1989. Vol. 13, no. 3, p. 449—452.

191. Kiianmaa, Kalervo. Alkoholiongelman varhaistointaminen ja hoito. Teoksessa: Lääketiede 89 Medicin, Luentolyhennelmät. Helsinki, 1989, p. 132. ISSN 0780-9514.

192. Kiianmaa, Kalervo. Alkoholismin perinnöllisyys. Suomen Lääkärilehti, 1989. Vol. 44, no. 5, s. 400—403.

193. Kiianmaa, Kalervo. Boris Tabakoff esitelmöi Helsingissä: uutta tietoa alkoholismin biologiasta. Alkoholipoliittikka, 1989. Vol. 54, no. 3, s. 141—142.

194. Kinnunen, Pekka. Oulun päihdehuolto ja uusi päihdehuoltolaki. Havaintoja auttamistyön ideaalin ja arjen välimaastossa. Oulu: Oulun kaupungin sosiaali-toimi, 1989. 174 s. + liitel. Oulun kaupungin sosiaalitoimi. Sarja A; 1989, 27. ISSN 359-0046 (nid.).

195. Kinnunen, Pekka. Oulun päihdehuolto ja uusi päihdehuoltolaki; opiskelijan havaintoja auttamistyön erään ideaalin ja arjen välimaastossa. Sosiaaliturva, 1989.

196. Kinnunen, Pekka. Uusi päihdehuoltolaki: havainnot ideaalin ja arjen suhteesta. Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 6, s. 318—319.

197. Knop, Joachim. Arv-miljøforskning ved alkoholisme (Hereditary-environmental factors in alcohol research. English summary). Alkoholpolitik, 1989. Vol. 6, no. 4, s. 202—208.

198. Knuuttila, Esko (toim.). Päivä paremmaksi päiväkeskuksessa. Helsinki: Sininauhaliitto, 1989. 95 s. ISBN 952-90-1565-8 (nid.).

199. Koistinen, Paavo. Alkoholistin tukihenkilöiden toiminnasta hyviä kokemuksia ulkomailla. Suomen Lääkärilehti, 1989. Vol. 44, no. 8, s. 796—798.

200. Koistinen, Paavo. Realiteetit ja unelmat: Paavo Koistisen kirjoituksia. Järvenpää: Järvenpään sosiaalisairaala, 1989. 87 s. Järvenpään sosiaalisairaalan julkaisuja, 1989, no. 26. ISSN 0356-844X. ISBN 951-9420-26-6 (nid.).

201. Koskelainen, Marja. Co-operation between nongovernmental and governmental organizations. In: Waahlberg, Ragnar (ed.). Prevention and control/Realities and aspirations. Proceedings of the 35th International Congress on Alcoholism and Drug Dependence. July 31st to August 6th, 1988, Oslo, Norway. Volume 2. Oslo: National Directorate for Prevention of Alcohol and Drug Problems, 1989. P. 658—660.

202. Koski-Jännes, Anja. Learning to control one's drinking — a semiotic analysis. In: Duckert, Fanny; Koski-Jännes, Anja; Rönnerberg, Sten (ed.). Perspectives on controlled drinking. NAD-publication no. 17. P. 25—38. Helsinki: NAD, 1989.

203. Koski-Jännes, Anja. Mini-interventiot päihdeongelmien ehkäisyssä. Päihdehaittojen ehkäisy Neuvostoliitossa ja Suomessa. Seminaariluennot. Helsinki: Suomen Raittiusjärjestöjen Liitto — Finlands Nykterhetsorganisationer ry, 1989, s. 68—80. ISBN 952-90086-1-9.

204. Laaksonen, Annukka. Viina ei ole yksityisasia. Kotilääkäri, 1989. No. 12, s. 12—15.

205. Laitinen, Reeta. Situationen bland finsktalande missbrukare i Sverige. Alkoholpolitik, 1989. Vol. 6, no. 1, s. 32—33.

206. Lehto, Juhani. Frihetsberövanden, vårdtvång och förnekande av missbruksproblem (Deprivation of freedom, compulsory treatment and denial of abuse problems. English summary). Alkoholpolitik, 1989. Vol. 6, no. 1, s. 1—7.

207. Lehto, Juhani. Juoppouden sääntely ammatillisena auttamistyönä. Lisensiaattitutkielma. Helsinki: Helsingin yliopisto, sosiaalipolitiikan laitos, 1989. 358 s.

208. Lehto, Juhani. Måste man tvinga missbrukare att utnyttja sina rättigheter? Alkoholpolitik, 1989. Vol. 6, no. 2, s. 86—87.

209. Lindberg, Jakob. Sverige, Finland och missbrukarna. Kommentar till Juhani Lehto. Alkoholpolitik, 1989. Vol. 6, no. 1, s. 23—24.

210. Lindström, Lars. Hur framgångsrik är Minnesota-modellen? Alkoholpolitik, 1989. Vol. 6, no. 1, s. 34—35.

211. Linnoila, Markku. Neurotransmitters and alcoholism: methodological issues. Advances in Alcohol & Substance Abuse, 1988. Vol. 7, no. 3—4, p. 17—24.

212. Linnoila, Markku; Jong, Judith de; Virkkunen, Matti. Family history of alcoholism in violent offenders and impulsive fire setters. Archives of General Psychiatry, 1989. Vol. 46, p. 613—616.

213. Merikallio, Annukka; Moley, Vincent A. Lyhytterapia alkoholismin ja huumeiden käyttäjien hoidossa. Sosiaaliturva, 1989. Vol. 77, no. 7, s. 290—291.

214. Moilanen, Merja. Alkoholisteja kahta tyyppiä. Sosiaaliturva, 1989. Vol. 77, no. 11, s. 492.

215. Murto, Lasse; Mäkelä, Rauno. Päihdeongelmisten erityispalvelut. Suomen Lääkärilehti, 1989. Vol. 44, no. 4, s. 297—300.

216. Muuronen, Antti et al. Influence of improved drinking habits on brain atrophy and cognitive performance in alcoholic patients: a 5-year follow-up study. Alcoholism: Clinical and Experimental Research, 1989. Vol. 13, no. 1, p. 137—141.

217. Mäkelä, Rauno. Tukihenkilöltä apua lääkärin päihdeongelmaan. Suomen Lääkärilehti, 1989. Vol. 44, no. 8, s. 777—780.

218. Mönkkönen, Urpo; Saarto, Ari. Rusmedelsbesvär — storkonsumentklienternas självhjälpsprojekt och nya aspekt inom arbetslivet. Nordiskt Socialt Arbeid, 1989. Vol. 9, no. 4, s. 28—37.

219. Niemelä, Jorma. Kohtaavatko kysyntä ja tarjonta päihdehuollossa? Sosiaaliturva, 1989. Vol. 77, no. 11, s. 488—489.

220. Niemelä, Jorma; Huomo, Tuula (toim.). Suojaa ja sielunhoitoa? Sininauhaliiton vuosikirja 1989. Helsinki: Sininauhaliitto, 1989. 47 s., moniste.

221. Nuorvala, Yrjö; Vertio, Harri. Päihdetapauslaskenta 13.10.1987: Eikö kunnallinen päihdehuolto tavoita nuoria eikä hyväosaisia? Sosiaalinen aikakauskirja, 1989. Vol. 83, no. 2, s. 51—55.

222. Orkamo, Jarmo. Alkoholin itsehallintaa. Tiimi, 1989. No. 1, s. 8—13.

223. Paavilainen, Sirkka. ERJA-koti avataan — erityisensikoti päihdeongelmallisille Helsinkiin. Esikko, 1989. Vol. 7, no. 4, s. 9—11.

224. Penttinen, Juhana; Pulkka, Ari. Alkoholismista toipuminen ja elämäntavan muutos: noin kaksi vuotta raittiina olleiden 'myllytettyjen' kokemuksia (tutkielma) i.p. 1989. 59 s. + liitt.

225. Poikolainen, Kari. Myllyhoidon ja tavanomaisen alkoholistihoidon tulokset puntarissa. Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti, 1989. Vol. 26, no. 3, s. 202—203.

226. Pykkänen, Eeva; Sojakka, Tuija. Huoltola: syrjäytyneiden paratiisi: huoltoloiden muuttuminen kahden työntekijäsukupolven aikana. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 1989. 112 s. Jyväskylän yliopiston yhteiskuntapolitiikan laitoksen työpapereita, no. 55/1989. ISBN 951-680-165-x. ISSN 0784-2198.

227. Päihdetapauslaskenta 13.10.1987. (Helsinki): Sosiaalivaltio: Lääkintöhallitus, 1989. 11 lehteä: taul.

228. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huolto 1986. Helsinki: Sosiaalivaltio, 1989. 14 s. Sosiaalivaltio: Suunnitteluosasto. Tilastotiedotus; 1989,2. ISSN 0355-5763.

229. Rikberg, Lars. Anstaltskulerarna inom Esbo missbrukarvård. Pro gradu-avhandling i socialpolitik. Åbo: Åbo Akademi, 1989. 138 s. + liitt.

230. Robertson, Nan. Alkoholismista voi toipua: millainen on AA sisältäpäin. Engl. alkuteos: Getting better: inside Alcoholics Anonymous. Helsinki: Otava, 1989. 304 s. ISBN 951-1-10249-4 (sid.).

231. Roine, R. P.; Eriksson, C. J. P.; Ylikahri, R.; Penttilä, A.; Salaspuro, M. Methanol as a marker of alcohol abuse. Alcoholism: Clinical and Experimental Research, 1989. Vol. 13, p. 172–175.

232. Rosenqvist, Pia; Stenius, Kerstin. Folkrörelse, självhjälp och företagarganda — har LP-stiftelsen och Minnesota-modellen något gemensamt? (Popular movement, self-help and enterprising spirit — some features of two new alternatives in Swedish alcoholism treatment. English summary.) Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 6, no. 4, s. 183–190.

233. Rossi, M. Fluanxol-tipat alkoholivieroitusoireiden hoidossa. Kunnallislääkäri, 1989. Vol. 5, no. 7, s. 48–49.

234. Räsänen, Sakari. Toipuminen. Suomalaiset alkoholistit kertovat. Porvoo: WSOY, 1989. 223 s. ISBN 951-0-15104-1 (sid.).

235. Sinclair, J. D. The feasibility of effective psychopharmacological treatments for alcoholism. Reply. British Journal of Addiction, 1989. Vol. 84, no. 2, p. 227–228.

236. Sirén, Anja; Mäkelä, Rauno. Hoitoon tulo ja hoitoon kiinnittyminen (Coming for and adherence to treatment. English summary). Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 3, s. 120–127.

237. Snellman, Yrjö Erkki Johannes. Päihdepalvelujen kehitys ja rakenne: tapaustutkimus kolmelta etelä-suomalaiselta paikkakunnalta 1950–1988. Yleisen valtio-opin hallinto-opin pro gradu -tutkielma (s.l.): Yrjö Snellman, 1989. 74 lehteä, liitel.: taul.; kansio.

238. Sormo, Carita; Kalliojärvi, Merja-Riitta; Huhtala, Aarno. Lyhyt katkaisuhoidotjakso — väylä hoitoon ja muutokseen. Sosiaaliviesti, 1989. No. 3, s. 44–45.

239. Suokas, Antti. Alkoholien suurkuluttajien mini-interventiokokeilu. Suomen Lääkärilehti, 1989. Vol. 44, no. 15, s. 1524–1529.

240. Säilä, Sirkka-Liisa. Katkaisuhoidtoa ja putkapalveluita päihtyneille. Selviämisasemakoikeilun loppuraportti (Short detoxication treatment and services for alcohol abusers. Final report on the trial of a "sobering-up station". English summary). Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 2, s. 70–76.

241. Takala, Jukka-Pekka; Lehto, Juhani. Suomen alkoholihoidon kehitys ja ei-mediisininen malli. Sosiaalipolitiikka 1988. (Socialpolitik.) (Social policy.) Sosiaalipoliittisen yhdistyksen julkaisu. 1989. S. 105–125.

242. Tervo, Jari. Niin suuria vaikeuksia minulla ei olekaan, että lähtisin niitä huikalla kasvattamaan. Uusi kriminaalihuolto, 1989. No. 2, s. 25–28.

243. Tourunen, Jouni. Miksi hoitoon ei tultu aiemmin? Tiimi, 1989. No. 2, s. 12–15.

244. Tourunen, Jouni. Vanhenevan miehen alkoholinkäyttö (Alcohol use by aging men. English summary). Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 2, s. 64–69.

245. Tourunen, Jouni. Vanhenevan miehen alkoholiongelma. Helsinki: A-klinikkasäätiö, 1989. 20 s. A-klinikkasäätiön raporttisarja 2/1989. ISBN 951-95707-8-0. ISSN 0786-9304.

246. Tuominen, Leena-Maija. Al-Anon auttaa alkoholiongelmaisten läheisiä. Sosiaaliturva, 1989. Vol. 77, no. 11, s. 490–491.

247. Vasanen, Pirjo. Kuka on asunnoton? Sosiaaliturva, 1989. Vol. 77, no. 13, s. 586–587.

248. Ylikahri, Reino; Salaspuro, Mikko. Kun viina tulee tutummaksi. Tiede 2000, 1989. Vol. 9, no. 2, s. 30–33.

Perheongelmat 304.135

Family problems

249. Aaltonen, Eeva; Saarto, Ari. Lapsi a-klinikan asiakkaana. Tiimi, 1989. No. 2, s. 8–11.

250. Bardy, Marjatta. Lapsi juopon matkassa — ja juoppo lapsen matkassa. Mielenterveys, 1989. Vol. 28, no. 4, s. 8–13.

251. Haaavio-Mannila, Elina; Holmila, Marja. Familie und Alkoholismus. Im: Nave-Herz, Rosemarie; Markeska, Manfred (Ed.). Handbuch der Familien- und Jugendforschung. Band 1: Familienforschung. S. 595–606.

252. Huhtala, Johanna; Huhtala, Aarno. Kehittyvä turvakoti: pääkaupungin turvakodin kymmenen toimintavuotta. Helsinki: Ensi- ja turvakotien liitto, 1989. 80 s. Ensi- ja turvakotien liiton raporttisarja nro 5. (Esikko, ISSN 0780-234X; 1989, 2.)

253. Nätkin, Ritva; Paronen, Hannu. Mies, vaimo ja viina — vanhat asenteet elävät. Tiede 2000, 1989. Vol. 9, no. 3, s. 22–25.

254. Peltoniemi, Teuvo. Alkoholi ja perheväkivaltatmiöt. Tiimi, 1989. No. 6, s. 10–12.

255. Woititz, Janet G. Irti noidankehästä. Alkoholistien aikuiset lapset. Alkuteos: Adult children of alcoholics. Suom. Hannu Savolainen. Helsinki: Kirjapaja, 1989. 182 s. ISBN 951-621-946-2 (sid.).

Työelämä 304.136

Work life

256. Alanne-Avetisjan, Anja. Eliittijuoppo on kallis prinssi. Mielenterveys, 1989. Vol. 28, no. 4, s. 20–21.

257. Arvela, Pentti; Pelkonen, Olavi; Puurunen, Juhani; Sotaniemi, Eero. Antipyrine metabolism in chemical industry workers as compared with alcoholics and healthy controls. Proceedings, Asia-Pacific Symposium on Environmental and Occupational Toxicology, 1988. No. 8, P. 345–349.

258. Hietaniemi, Helena. Tunnustettu ongelma. Työ—terveys—turvallisuus, 1989. No. 10, s. 16–17.

259. Hietaniemi, Helena; Nuutinen, Petri. Arasta asiasta yhteisvastuuseen. Työ—terveys—turvallisuus, 1989. No. 10, s. 14–16.

260. Kirsi, Tapio. Henkilökohtainen ja arka asia. Päihdeongelmat ja päihdeongelmiin suhtautuminen tamperelaisilla työpaikoilla (A delicate, personal matter. Alcohol problems at 18 workplaces in the city of Tampere. English summary). Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 5, s. 253–258.

261. Mäkelä, Simo. Alkoholismi ja työkyvyttömyys. Suomen Lääkärilehti, 1989. Vol. 44, no. 4, s. 302–306.

262. Saarto, Ari. Hoitoonohjauksesta työpaikan alkoholiohjelmiaan. Raportti työelämän päihdehaittojen ehkäisyprojektista 1987—1989. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö, 1989. 102 s. Sosiaali- ja terveysministeriö, suunnitteluosasto; 1989. ISBN 4951-47-3145-X (nid.).

263. Saarto, Ari. Työpaikan alkoholiohjelmia — uusia näkökulmia työelämän alkoholiasioiden käsittelyyn. Kunta ja raittiustyö, 1989. No. 5—6, s. 13—17.

Alkoholipsykologia 304.137 **Alcohol psychology**

264. Eskola, Antti; Jylhä, Marja; Weckroth, Klaus. Om sjukdomars och addiktioners "logik" (The "logic" of diseases and addictions. English summary). Alkoholpolitik, 1989. Vol. 6, no. 2, s. 60—64.

265. Eskola, Antti; Jylhä, Marja; Weckroth, Klaus. On the "logic" of diseases and addictions. In: Waahlberg, Ragnar (ed.). Prevention and control/ Realities and aspirations. Proceedings of the 35th International Congress on Alcoholism and Drug Dependence. July 31st to August 6th, 1988, Oslo, Norway. Volume 1. Oslo: National Directorate for Prevention of Alcohol and Drug Problems, 1989. P. 788—794.

266. Eskola, Antti; Jylhä, Marja; Weckroth, Klaus. Sairauksien ja addiktioiden "logiikasta" (The "logic" of diseases and addictions. English summary). Alkoholipoliikka, 1989. Vol. 54, no. 1, s. 6—10.

267. Holmberg, Nils. Kognitiv beteendeterapi och Minnesota-modellen (Cognitive behaviour therapy and the Minnesota model. English summary). Alkoholpolitik, 1989. Vol. 6, no. 4, s. 191—201.

268. Koski-Jännes, Anja. Learning to control one's drinking — a semiotic analysis. In: Duckert, Fanny; Koski-Jännes, Anja; Rönnerberg, Sten (ed.). Perspectives on controlled drinking. Helsinki: Nordic Council for Alcohol and Drug Research, 1989. P. 25—38.

269. Koski-Jännes, A.; Pirkkanen, R. L.; Poropudas, K.; Toivonen, R. Kognitiivis-analyttinen psykoterapia: Anthony Rylen malli. Teoksessa: Toskala, A. (toim.). Oppimisterapioiden menetelmiä ja taustateorioita. Jyväskylä: Jyväskylän yliopiston täydennyskoulutuskeskus, 1989. S. 165—176.

270. Lindman, Ralf. Mood as a determinant of drinking. In: Piotrowski, Andrzej et al. (ed.). Alcoholism and other dependencies. World Psychiatric Association regional symposium proceedings. Warsaw, Poland 22—25 November 1987. Warsaw: Polish Psychiatric Association, 1989. P. 93—95.

271. Virkkunen, Matti. Aggressiivisuuden ja väkivaltaisuuden lääkehoito. Duodecim, 1989. Vol. 105, no. 12, s. 1206—1210.

Liikenne 304.151 **Traffic**

272. Brunila, Mikael. Alkometrit ovat turhia sillä lieväkin krapula lisää riskejä. Työ—terveys—turvallisuus, 1989. No. 5, s. 24—28.

273. Helsingin poliisilaitoksen liikennetilasto 1988. Helsinki: Helsingin poliisilaitos, 1989. 32 s. + liitel. ISBN

0782-3185 (nid.).

274. Laukkonen, Veikko. Liikenneraittiuuden opas autoilijoille. Helsinki: Transkustannus, 1989. 62 s.: kuv., taul. ISBN 951-96092-1-0 (nid.).

275. Lehto, Juhani. Tarvitsevatko rattijuopot hoitoa? Suomen Lääkärilehti, 1989. Vol. 44, no. 17, s. 1839—1843.

276. Mäki, Martti. Rattijuopumus 1980-luvulla. Liikenneviikko, 1989. Vol. 36, no. 5—6, s. 26—27. 277. Olkinuora, Martti. Psykykkiset häiriöt ja alkoholismi ajokyvyn arvioinnin kannalta. Suomen Lääkärilehti, 1989. Vol. 44, no. 33, s. 3424—3426.

278. Penttilä, A.; Karhunen, P. J.; Pikkariainen, J. Women, alcohol, drugs and fatal traffic accidents in Finland. In: Valverius, M. (ed.). Proceedings of the International Workshop on Women, Alcohol, Drugs and Traffic Safety, Stockholm 1988. Stockholm: International Committee on Alcohol, Drugs and Traffic Safety, 1989. P. 129—132.

279. Pikkariainen, Jarmo; Penttilä, Antti. Rattijuopumuksen kehitys Uudellamaalla vuosina 1979—1988. 1. Ratsiatutkimus alkoholia nauttineiden kuljettajien määrästä tieliikenteessä. Helsinki: Kansanterveyslaitos: Helsingin yliopiston oikeuslääketieteellinen laitos, 1989. 77 s. Kansanterveyslaitoksen julkaisuja A; 1989, 4. ISBN 951-47-2913-7. ISSN 0359-3584 (nid.).

280. Pikkariainen, J.; Penttilä, A. Women arrested for drunken driving in Finland during 1967—1987. In: Valverius, M. (ed.). Proceedings of the International Workshop on Women, Alcohol, Drugs and Traffic, Stockholm 1988. Stockholm: International Committee on Alcohol, Drugs and Traffic Safety, 1989. P. 53—57.

Terveysongelmat, kuolleisuus, onnettomuudet 304.16 **Health problems, mortality, casualties**

281. Giesbrecht, Norman; Gonzáles, René; Grant, Marcus; Österberg, Esa; Room, Robin; Rootman, Irving; Towle, Leland (ed.). Drinking and casualties: Accidents, poisonings and violence in an international perspective. London: Routledge, 1989.

282. Järvisalo, Jorma et al. Keski-ikäisten lounaissuomalaisten miesten terveyden kehittyminen 1980-luvulla. Suomen Lääkärilehti, 1989. Vol. 44, no. 31, s. 3177—3186.

283. Kivelä, Sirkka-Liisa; Nissinen, Aulikki; Punsar, Sven; Puska, Pekka; Karvonen, Martti. Changes in alcohol consumption and mortality in aged Finnish men. Annals of Medicine, 1989. Vol. 21, no. 3, p. 245—246.

284. Kivelä, Sirkka-Liisa; Nissinen, Aulikki; Ketola, Arto; Punsar, Sven; Puska, Pekka; Karvonen, Martti. Alcohol consumption and mortality in aging or aged Finnish men. Journal of Clinical Epidemiology, 1989. Vol. 42, no. 1, p. 61—68.

285. Korpi, Esa R. Visioiden ja todellisuuden välissä: aivojen hierarkiat (Biomedical alcohol research as influenced by brain hierarchies. English summary). Alkoholipoliikka, 1989. Vol. 54, no. 5, s. 234—239.

286. Lääkäri ja päihdeongelma. Suomen lääkäri-lehti, 1989. Vol. 44, no. 33, s. 3446.

287. Penttilä, A.; Karhunen, P. J. Alkoholverbrauch bei Männern mit plötzlichem unerwartetem Tod in Helsinki. Beitr. Gerichtl. Med., 1989. Vol. 47, S. 361—368.

288. Penttilä, A.; Karhunen, P. J.; Vuori, E. Blood alcohol in sudden and unexpected deaths. *Forensic Science International*, 1989. Vol. 43, p. 95–102.

289. Poikolainen, Kari. Mitä terveydenhuollossa tiedetään alkoholista? Lääkärin, sairaanhoitajien ja toimistotyöntekijöiden alkoholitiedot, -uskomukset ja -asenteet. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti*, 1989. Vol. 26, no. 3, s. 159–164.

290. Poikolainen, Kari. Sixth special report to the U.S. congress on alcohol and health from the secretary of health and human services. (A book review.) *Contemporary Drug Problems*, 1988. Vol. 15, no. 3, p. 475–478.

291. Reivilä, M. Alkoholin suurkulutuksen mittausta — holhoamistako? *Helsingin Lääkärilehti*, 1989. Vol. 36, no. 8, s. 8–12.

292. Roine, Risto P. Alkoholin suurkulutuksen toteamismenetelmät. *Suomen Lääkärilehti*, 1989. Vol. 44, no. 11, s. 1113–1117.

293. Salaspuro, Mikko. Characteristics of laboratory markers in alcohol related organ damage. *Scand. J. Gastroenterol.*, 1989. Vol. 24, no 7, p. 769–780.

294. Stenroth, A.; Teige, B.; Vuori, E.; Ceder, G.; Holmgren, P.; Kaa, E.; Kristinsson, J.; Normann, P. T.; Pikkarainen, J. Fatal intoxications in the Nordic countries. A forensic toxicological study with special reference to young drug addicts. *Zeitschrift für Rechtsmedizin*, 1989. Vol. 102, p. 355–365.

295. Suokas, Antti. Onko alkoholinkäytön biokemiallinen seurantamittari? *Duodecim*, 1989. Vol. 105, no. 1, s. 72–73.

296. Suokas, A.; Roine, R. P.; Ylikahri, R.; Korri, U.-M.; Pikkarainen, J.; Koski-Jännes, A.; Kaksonen, K.; Laitinen, P.; Salaspuro, M. Hämeenlinna study — early intervention of heavy drinking in a primary health care setting. In: Airaksinen, M. M.; Nieminen, S. A. (ed.). *Publication of the University of Kuopio, Med. Ser., Statistics and Reviews 3/1989*, p. 53–54. (V Finn.-Sov. Symp. Neuropharmacol. Biol. Alcohol Res., Kuopio, Finland, 1989.) ISBN 951-780-495-4. ISSN 0781-0563.

297. Vuori, Erkki; Penttilä, Antti; Ojanperä, Ilkka. Oikeuskemiallisesti todetut myrkytyskuolemat 1986–1987. *Suomen Lääkärilehti*, 1989. Vol. 44, no. 33, s. 3427–3431.

298. Österberg, Esa. Ensimmäinen kansainvälinen onnettomuuksien ja vammojen ehkäisykonferenssi. *Alkoholipolitiikka*, 1989. Vol. 54, no. 5, s. 265–266.

299. Österberg, Esa. Finnish statistics on alcohol-related accidents. In: Giesbrecht, Norman; González, René; Grant, Marcus; Österberg, Esa; Room, Robin; Rootman, Irving; Towle, Leland (ed.). *Drinking and casualties: Accidents, poisonings and violence in an international perspective*. London: Routledge, 1989. P. 215–227.

300. Österberg, Esa. Första världskonferensen om att förebygga olycksfallsskador. *Alkoholpolitik*, 1989. Vol. 6, no. 4, s. 221–222.

Alkoholi- ja raittiusvalistus 304.17 ***Alcohol and temperance education***

301. Alasuutari, Pertti. Valistus, moraali ja medika-

lismi. *Alkoholipolitiikka*, 1989. Vol. 54, no. 1, s. 41–43.

302. Lääkärit mukaan ”viinakortti”-talkoisiin. *Suomen Lääkärilehti*, 1989. Vol. 44, no. 33, s. 3445–3446.

303. Manninen, Jouko. Campaigns against drinking and driving in Finland. In: Waahlberg, Ragnar (ed.). *Prevention and control/ Realities and aspirations. Proceedings of the 35th International Congress on Alcoholism and Drug Dependence. July 31st to August 6th, 1988, Oslo, Norway. Volume 3. Oslo: National Directorate for Prevention of Alcohol and Drug Problems, 1989. P. 27–40.*

304. Mansikkamäki, Anne. Ristiriitaisten tutkimustulosten popularisointi suomalaisessa lehdistössä: alkoholin terveysvaikutukset. Tampere: Tampereen yliopisto, 1989. 104 s. Tiedotusopin pro gradu -tutkielma.

305. Poikolainen, Kari. Viestintä vaarantaa terveytesi. *Duodecim*, 1989. Vol. 105, no. 22, s. 1790–1795.

306. Poikolainen, Kari. Miksi terveyskasvatus ei tehoa? *Suomen Lääkärilehti*, 1989. Vol. 44, no. 28–29, s. 2797–2802.

307. Salaspuro, Mikko; Juntunen, Juhani; Koistinen, Paavo; Mäkelä, Rauno; Kauttu, Kyllikki. Lääkäri ja päihdeongelma. Helsinki: Suomen lääkäriliitto, 1989. 39 s. Suomen lääkäriliitto, opassarja. ISBN 0782-260x.

308. Sinclair, David. (H)eureka (Heureka) Jeppe's home. *Suomi * USA — Finland * USA*, 1989. No. 5, p. 23–27.

309. Voipio, Martti. Primer on alcohol and drug issues for missionaries and experts in developing countries. In: Waahlberg, Ragnar (ed.). *Prevention and control/ Realities and aspirations. Proceedings of the 35th International Congress on Alcoholism and Drug Dependence. July 31st to August 6th, 1988, Oslo, Norway. Volume 4. Oslo: National Directorate for Prevention of Alcohol and Drug Problems, 1989. P. 770–778.*

Raittiusliike 304.18 ***Temperance movement***

310. Hentilä, Jorma. Onko raittiudesta enää aatteenä? *Alkoholipolitiikka*, 1989. Vol. 54, no. 2, s. 49.

311. Hirvonen, Leo. Raittiuden identiteetti. Teoksessa: *Suomen kristillisen lääkäriseuran vuosikirja 1988*. Vol. 10. S. 46–51.

312. Kirsi, Tapio. Raittiusliike ja julkinen sana. *Alkoholipolitiikka*, 1989. Vol. 54, no. 2, s. 85–86.

313. Koskimäki, Timo Juhani. Raittiusliike modernina kansanliikkeenä. Pro gradu -tutkielma Helsingin yliopiston sosiologian laitokselle (Helsinki: Timo Juhani Koskimäki, 1989). 157 s.: kansio.

314. Piispa, Matti; Kirsi, Tapio. Hyvää elämää etsimässä. Tutkimus elintavoista ja yhdistystoiminnasta. Helsinki: Suomen raittiusjärjestöt, 1989. 59 s. ISBN 951-95079-0-6.

315. Rydbeck, Kerstin. ”Tack, jag är icke törstig.” Att inpränta nykterhet genom högläsning (”Thank you, I am not thirsty.” Impressing temperance by reading aloud. English summary). *Alkoholpolitik*, 1989. Vol. 6, no. 1, s. 8–15.

316. Wahlberg, Marianne. Nordiskt seminarium: Alkohol och nykterhet. *Alkoholpolitik*, 1989. Vol. 6, no. 3,

Muut päihdeongelmat 304.2

Other drug problems

317. Achté, Kalle; Fagerström, Ritva. Ethical problems in the treatment of addicts. In: Piotrowski, Andrzej et al. (ed.). *Alcoholism and other dependencies. World Psychiatric Association regional symposium proceedings. Warsaw, Poland 22—25 November 1987.* Warsaw: Polish Psychiatric Association, 1989. P. 297—305.

318. Hakkarainen, Pekka. A cultural perspective on drug use. In: Waahlberg, Ragnar (ed.). *Prevention and control/ Realities and aspirations. Proceedings of the 35th International Congress on Alcoholism and Drug Dependence. July 31st to August 6th, 1988, Oslo, Norway. Volume 2.* Oslo: National Directorate for Prevention of Alcohol and Drug Problems, 1989. P. 177—184.

319. Hakkarainen, Pekka. Perustietoa ja polemiikkia huumeista. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti*, 1989. Vol. 26, no. 3, s. 205—206.

320. Halmesmäki, Erja. Huumeita käyttävät naiset — äitiyshuollon uusi riskiryhmä? *Duodecim*, 1989. Vol. 105, no. 12, s. 1191—1196.

321. Hara-Eteläharju, Mervi; Rimpelä, Arja. Nuoret ja tupakkamainontalaki. Helsingin yliopiston kansanterveystieteen laitos, 1989. 16 s. Nuorten terveystapatutkimus. Julkaisuja; 1989, 1.

322. Heinonen, Markku. Käyttäjä kohtaa kontrollin: hoito ja kontrolli huumeiden kokemina. Helsinki: Sosiaalihallitus, 1989. 165 s.: kuv. Sosiaalihallituksen julkaisuja 1989, 7. ISSN 0357-8593.

323. Heinälä, P. Lääkkeestä huumeeksi. Käytännön lääkäri, 1989. Vol. 32, no. 3, s. 115—118.

324. Häyry, Heta; Häyry, Matti. Pitäisikö huumeet laillistaa? *Alkoholipolitiikka*, 1989. Vol. 54, no. 3, s. 135—138.

325. Häyry, Heta; Häyry, Matti; Karjalainen, Sakari. Paternalism and Finnish anti-smoking policy. *Social Science & Medicine*, 1989. Vol. 28, no. 3, p. 293—297.

326. Jetsu, Timo. Huumesota. *Sosiaaliviesti*, 1989. No. 5—6, s. 50—53.

327. Kaprio, Jaakko; Koskenvuo, Markku. Twins, smoking and mortality: a 12-year prospective study of smoking-discordant twin pairs. *Social Science & Medicine*, 1989. Vol. 29, no. 9, p. 1083—1089.

328. Kontula, Osmo. Nuorten imppauksen yhteiskunnallinen viesti. *Sosiaalinen aikakauskirja*, 1989. Vol. 83, no. 2, s. 46—51.

329. Lamminpää, Anne; Vilska, Jussi. Tavallisimmat sairaaloissa hoidetut lääkemyrkytykset 1978—1984. *Suomen Lääkärilehti*, 1988. Vol. 43, no. 32, s. 3144—3148.

330. Lamminpää, Anne; Vilska, Jussi. Tavallisimmat sairaaloissa hoidetut teknisten kemikaalien aiheuttamat myrkytykset 1978—1984. *Suomen Lääkärilehti*, 1989. Vol. 44, no. 1—2, s. 22—27.

331. Luukkanen, Tauno A.; Hirvonen, Leo. Smoking enlightenment and withdrawal for teenagers and adults. In: Waahlberg, Ragnar (ed.). *Prevention and control/ Realities and aspirations. Proceedings of the 35th International Congress on Alcoholism and Drug Dependence.*

July 31st to August 6th, 1988, Oslo, Norway. Volume 2. Oslo: National Directorate for Prevention of Alcohol and Drug Problems, 1989. P. 897—899.

332. Narkotikasituationen i Finland; missbruksfall i finska skolor under åren 1968, 1969, 1972 och 1985. I: Olsson, Börje (red.). *Narkotikasituationen i Norden.* S. 51—68. Stockholm: Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, 1989.

333. Nieminen, Kalevi; Achté, Kalle. Drug abusers in a psychiatric clinic. In: Piotrowski, Andrzej et al. (ed.). *Alcoholism and other dependencies. World Psychiatric Association regional symposium proceedings. Warsaw, Poland 22—25 November 1987.* Warsaw: Polish Psychiatric Association 1989. P. 223—224.

334. Olsson, Börje. Ny rapport om narkotikasituationen i Norden. *Alkohol och narkotika*, 1989. Vol. 82, no. 4, s. 21—25.

335. Pekurinen, Markku. The demand for tobacco products in Finland. *British Journal of Addiction*, 1989. Vol. 84, no. 10, p. 1183—1192.

336. Pekurinen, Markku et al. Tupakointi, lääkäriissäkäynnit, lääkkeiden käyttö ja sairauspoissaolot. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti*, 1989. Vol. 26, no. 5—6, s. 309—322.

337. Rahkonen, Ossi. Miksi Suomen naiset eivät ole oppineet tupakoimaan? (Why haven't Finnish women started to smoke? English summary.) *Alkoholipolitiikka*, 1989. Vol. 54, no. 4, s. 178—187.

338. Rimpelä, Arja et al. Nuoret ja tupakointi 1973—1989. (Helsinki): Helsingin yliopiston kansanterveystieteen laitos, 1989. 14 s.: taul. Nuorten terveystapatutkimus. Julkaisuja; 1989, 2.

339. Rimpelä, Arja; Rimpelä, Matti. Vaikuttaako tieto terveyshallinnon toimintaan — esimerkkinä nuorten tupakoinnin vähentäminen. Teoksessa: Kannas, Lasse; Miilunpalo, Seppo (toim.). *Terveyskasvatustutkimuksen vuosikirja 1988 (The yearbook of the health education research 1988).* Lääkintöhallituksen julkaisuja. Terveyskasvatus. Sarja Tutkimukset 1988, 8. S. 51—61. Jyväskylä: 1988.

340. Rosenqvist, Pia. Om internationell narkotika kontroll (Ragnar Hauge: Fra opiumskrig til legemiddelkontroll. Internasjonal regulering av psykoaktive stoffer. Rusmiddeldirektoratet, Oslo). *Alkoholpolitik*, 1989. Vol. 6, no. 3, s. 168—169.

341. Seppälä, T. et al. Psychoactive drug use among young men entering military service in Finland in June 1987. In: Waahlberg, Ragnar (ed.). *Prevention and control/ Realities and aspirations. Proceedings of the 35th International Congress on Alcoholism and Drug Dependence. July 31st to August 6th, 1988, Oslo, Norway. Volume 4.* Oslo: National Directorate for Prevention of Alcohol and Drug Problems, 1989. P. 149—173.

342. Tynjälä, Jorma; Kannas, Lasse. Tupakointiin liittyvä joukkoharha suomalaisilla ja itävaltalaisilla koululaisilla. Teoksessa: Kannas, Lasse; Miilunpalo, Seppo (toim.). *Terveyskasvatustutkimuksen vuosikirja 1988 (The yearbook of the health education research 1988).* Lääkintöhallituksen julkaisuja. Terveyskasvatus. Sarja Tutkimukset 1988, 8. S. 113—125. Jyväskylä: 1988.

343. Österberg, Ingall. Huumausainekontrolli käyttä-

jien näkökulmasta antaa viranomaisille aiheen itsetutkiskeluun. Sosiaaliturva, 1989. Vol. 77, no. 22, s. 1076—1077.

Koe-eläinten käyttäytyminen 591.5

Laboratory animal behaviour

344. Fahlke, C.; Engel, J.; Eriksson, C. J. P.; Hård, E. Effects of castration on ethanol consumption in the male Wistar rat. *Alcohol and Alcoholism*, 1989. Vol. 24, no. 4, p. 373. Abstract.

345. Fernandez-Pardal, J.; Hilakivi, L. A. Effect of low alcohol dose on behavioral despair in rats neonatally treated with antidepressant drugs. *Alcohol*, 1989. Vol. 6, no. 2, p. 93—95.

346. Forsander, O. The diet affects alcohol intake differently in AA and ANA rats. *Alcohol and Alcoholism*, 1989. Vol. 24, no. 4, p. 373. Abstract.

347. Hilakivi, Leena A.; Lister, R. G. Effects of ethanol on the social behaviour of group-housed and isolated mice. *Alcoholism: Clinical and Experimental Research*, 1989. Vol. 13, no. 5, p. 622—625.

348. Hyytiä, P.; Sinclair, J. D. Demonstration of level pressing for oral ethanol by rats with no prior training or ethanol experience. *Alcohol*, 1989. Vol. 6, no. 2, p. 161—164.

349. Le, A. D.; Kiianmaa, K. Initial sensitivity and the development of acute and rapid tolerance to ethanol in the AT and ANT rats In: Kiianmaa, K.; Tabakoff, B.; Saito, T. (ed.). *Genetic aspects of alcoholism*. Helsinki. Finnish Foundation for Alcohol Studies, 1989. P. 147—155. ISBN 951-9192-41-7.

350. Sinclair, J. D.; Kiianmaa, K. The AA and ANA rat lines selected for differences in voluntary alcohol consumption. *Experientia*, 1989. Vol. 45, p. 798—805.

351. Sinclair, J. D.; Li, T.-K. Long and short alcohol deprivation: effects of AA and P alcohol-preferring rats. *Alcohol*, 1989. Vol. 6, no. 6, p. 505—509.

Aineenvaihdunta 612.015

Metabolism

352. Andersson, S.; Halmesmäki, E.; Koivusalo, M.; Lapatto, R.; Ylikorkala, O. Placental alcohol metabolism in chronic alcohol abuse. *Biology of the Neonate*, 1989. Vol. 56, no. 2, p. 90—93.

353. Buhler, R.; Lindros, K. O.; Ingelman-Sundberg, M. Acinar distribution of ethanol-inducible cytochrome P-450 IIE1 in human liver. *Alcohol and Alcoholism*, 1989. Vol. 24, no. 4, p. 369. Abstract.

354. Roine, Risto P.; Eriksson, C. J. Peter; Ylikahri, Reino; Penttilä, Antti; Salaspuro, Mikko. Methanol as a marker of alcohol abuse. *Alcoholism: Clinical and Experimental Research*, 1989. Vol. 13, no. 2, p. 172—175.

355. Salaspuro, M.; Kärkkäinen, P.; Heinonen, T.; Suokas, A.; Heikkonen, E.; Nykänen, I.; Ylikahri, R.; Roine, R. Evidence for lysosomal origin of increased urinary dolichols. In: 1989 Research Society of Alcoholism Meeting, 1989, Beaver Creek, Colorado, USA, p. 347. Abstract, no. H268.

356. Suolinnä, Else-Maj; Penttilä, Kai E.; Winell, Britt-Maj; Sjöholm, Ann-Cathrine; Lindros, Kai O. Drug

metabolism by periportal and perivenous rat hepatocytes. Comparison of phase I and phase II reactions and their inducibility during culture. *Biochemical Pharmacology*, 1989. Vol. 38, no. 8, p. 1329—1334.

357. Tabakoff, B.; Eriksson, C. J. P.; Wartburg, J.-P. von. Methionine lowers circulating levels of acetaldehyde after ethanol ingestion. *Alcoholism: Clinical and Experimental Research*, 1989. Vol. 13, no. 2, p. 164—171.

358. Widenius, Tom V.; Eriksson, C. J. Peter; Ylikahri, Reino H.; Härkönen, Matti. Inhibition of testosterone synthesis by ethanol: role of luteinizing hormone. *Alcohol*, 1989. Vol. 6, no. 3, p. 241—244.

359. Ylikahri, R. H.; Välimäki, M. Effects of alcohol on female sex hormones In: Airaksinen, M. M.; Nieminen, S. A. (ed.). *Publication of the University of Kuopio. Med. Ser., Statistics and Reviews 3/1989*, p. 67—68. ISBN 951-780-495-4.

Ravitsemus 612.3

Nutrition

360. Ylikahri, Reino. Alkoholii ravintoaineena. *Suomen Lääkärilehti*, 1989. Vol. 44, no. 1, p. 36—40.

Hermosto 612.8

Nervous system

361. Airaksinen, M. M.; Nieminen, S. A. (ed.). V Finnish-Soviet symposium on neuropharmacology and biological alcohol research, Kuopio, 1989. Kuopion yliopiston julkaisuja. Lääketiede. Tilastot ja selvitykset, 1989. No. 3, 70 s.

362. Hellevo, K.; Kiianmaa, K. The effect of ethanol on brain catecholamines in rat lines selected for differential sensitivity to ethanol. In: XVII (17th) Proceedings of the International Union of Physiological Sciences, 1989, p. 539. Abstract, no. P5536. ISBN 952-90098-4-4.

363. Hellevo, K.; Kiianmaa, K. GABAergic mechanisms in rat lines selected for differential ethanol-induced motor impairment. In: Airaksinen, M. M.; Nieminen, S. A. (ed.) *Publication of the University of Kuopio. Med. Ser., Statistics and Reviews 3/1989*, p. 24. ISBN 951-780-495-4.

364. Hellevo, Kaisa; Kiianmaa, Kalervo. GABA turnover in the brain of rat lines developed for differential ethanol-induced motor impairment. *Pharmacology, Biochemistry and Behavior*, 1989. Vol. 34, no. 4, p. 905—909.

365. Kiianmaa, K. The involvement of central monoamine neurons in the control of voluntary ethanol consumption. *Farmakologiya i toksikologiya*, 1989. Vol. 52, no. 5, p. 4—10. In Russian.

366. Korpi, Esa R. Visioiden ja todellisuuden välissä. Aivojen hierarkiat. (Biomedical alcohol research as influenced by brain hierarchies. English summary.) *Alkoholipolitiikka*, 1989. Vol. 54, no. 5, s. 234—239.

367. Korpi, E. R.; Malmiemi, O.; Uusi-Oukari, M. Two binding sites for (3H)Ro 5-4513 in the cerebellum. In: Airaksinen, M. M.; Nieminen, S. A. (ed.). *Publication of the University of Kuopio. Med. Ser., Statistics and Reviews 3/1989*, p. 24. ISBN 951-780-495-4.

368. Korpi, E. R.; Uusi-Oukari, M. GABAergic mechanisms in a genetic rodent model for intoxication from moderate alcohol doses. In: XVII (17th) Proceedings of the International Union of Physiological Sciences, 1989, p. 469–470. Abstract, no. S5107. ISBN 952-90098-4-4.

369. Korpi, E. R.; Uusi-Oukari, M. GABA_A receptor-mediated chloride flux in brain homogenates from rat lines with differing innate alcohol sensitivities. *Neuroscience*, 1989. Vol. 32, no. 2, p. 387–392.

370. Korpi, E. R.; Uusi-Oukari, M. Binding of (3H)muscimol and (3H)Ro 15-4513 in the cerebellum of rat lines with differing alcohol sensitivities. *Neuroscience Abstracts*, 1989. Vol. 15, part 1, p. 550. Abstract, no. 224.2.

371. Malminiemi, O. GABA_A receptor complex in rat brain: effects of taurine and ethanol on ligand binding. *Acta Universitatis Tamperensis*, 1989. Vol. 275, 74 p.

372. Ostrovskii, S. Yu.; Kiianmaa, K. Formation of the amino acid pool of the brain in rats differing in preference for ethanol. *Bulletin of Experimental Biology and Medicine*, 1989, p. 536–538. (Engl. transl.) *Buylleten Eksperimental'noi Biologii i Meditsiny*, 1989. Vol. 107, no. 4, p. 471–473.

373. Tuominen, K.; Uusi-Oukari, M.; Korpi, E. R. Plus-maze behavior, alcohol sensitivity and brain GABA-A gated chloride flux in handled and non-handled rats. In: XVII (17th) Proceedings of the International Union of Physiological Sciences, 1989, p. 538–539. Abstract, no. P5535. ISBN 952-90098-4-4.

374. Uusi-Oukari, M.; Korpi, E. R. Enhanced affinity of diazepam to (3H)RO 15-4513 binding sites in the cerebellum of alcohol sensitive rats. In: XVII (17th) Proceedings of the International Union of Physiological Sciences, 1989, p. 538. Abstract, no. P5534. ISBN 952-90098-4-4.

375. Uusi-Oukari, M.; Korpi, E. R. Cerebellar GABA_A receptor binding and function in vitro in two rat lines developed for high and low alcohol sensitivity. *Neurochemical Research*, 1989. Vol. 14, no. 8, p. 733–739.

376. Zimatkin, S.; Lindros, K. O. A histochemical study of the distribution of aldehyde dehydrogenase activity in brain structures of rats with genetically different alcohol-related behaviour. *Alcohol*, 1989. Vol. 6, no. 4, p. 321–325.

Alkoholien fysiologiset vaikutukset 613.81

Physiological effects

377. Contaldo, Franco; d'Arrigo, Epifanio; Carandente, Vincenzo; Cortese, Claudio; Coltorti, Alberto; Mancini, Mario; Taskinen, Marja-Riitta; Nikkilä, E. A. Short-term effects of moderate alcohol consumption on lipid metabolism and energy balance in normal men. *Metabolism*, 1989. Vol. 38, no. 2, p. 166–171.

378. Dahlgren, I. Lena; Eriksson, C. J. Peter; Gustafsson, Birgit; Harthorn, Christina; Hård, Ernest; Larsson, Knut. Effects of chronic and acute ethanol treatment during prenatal and early postnatal ages on testosterone levels and sexual behaviors in rats. *Pharmacology, Biochemistry and Behavior*, 1989. Vol. 33, no. 4, p. 867–873.

379. Grönroos, J. M.; Aho, H. J.; Nevalainen, T. J.

Effects of chronic alcohol intake and secretory stimulation on sodium taurocholate-induced pancreatic necrosis in the rat. *Journal of Surgical Research*, 1989. Vol. 47, no. 4, p. 360–364.

380. Grönroos, J. M.; Kaila, T.; Aho, H. J.; Nevalainen, T. J. Decrease in the number of muscarinic receptors in rat pancreas after chronic alcohol intake. *Pharmacology and Toxicology*, 1989. Vol. 64, no. 4, p. 356–359.

381. Halmesmäki, E.; Välimäki, M.; Karonen, S.-L.; Ylikorkala, O. Low somatomedin C and high growth hormone levels in newborns damaged by maternal alcohol abuse. *Obstetrics and Gynaecology*, 1989. Vol. 74, no. 3, pt. 1, p. 366–370.

382. Halmesmäki, Erja; Välimäki, Matti; Roine, Risto; Ylikahri, Reino; Ylikorkala, Olavi. Maternal and paternal alcohol consumption and miscarriage. *British Journal of Obstetrics and Gynaecology*, 1989. Vol. 96, p. 188–191.

383. Heikkonen, E. Endocrine and metabolic changes induced by alcohol and physical exercise in healthy males. *Kansaneläkelaitoksen julkaisuja*, 1989. Vol. 91, 109 p.

384. Heikkonen, Erkki; Mäki, Tiina; Kontula, Kimmo; Ylikahri, Reino; Ylikorkala, Olavi. Effect of acute ethanol intake and hangover on the levels of plasma and urinary catecholamines and lymphocytic beta-adrenergic receptors. *Alcoholism: Clinical and Experimental Research*, 1989. Vol. 13, no. 1, p. 20–24.

385. Hellevuo, K.; Kiianmaa, K.; Korpi, E. R. Effect of GABAergic drugs on motor impairment from ethanol, barbitol and lorazepam in rat lines selected for differential sensitivity to ethanol. *Pharmacology, Biochemistry and Behavior*, 1989. Vol. 34, no. 2, p. 399–404.

386. Huttunen, Pirkko. Effect of alcohol on heat tolerance in cold- and warm-acclimated rats. In: Mercer, J. B. (ed.). *Thermal Physiology*, 1989. P. 297–300. Elsevier Science Publishers B. V.

387. Huttunen, Pirkko; Kortelainen, Marja-Leena; Hirvonen, Jorma. Fetal and lactational exposure to alcohol increases oxidative capacity of brown adipose tissue in the rat. A possible relationship to cot death. *British Journal of Experimental Pathology*, 1989. Vol. 70, no. 6, p. 691–695.

388. Kairaluoma, Matti; Leinonen, Aaro; Ståhlberg, Markku; Päivänsalo, Markku; Kiviniemi, Heikki; Sini-luoto, Topi. Percutaneous aspiration and alcohol sclerotherapy for symptomatic hepatic cysts. *Annals of Surgery*, 1989. Vol. 210, p. 208–215.

389. Kiianmaa, K.; Hellevuo, K. GABA turnover in the brain of rat lines selected for differential sensitivity to ethanol. *Neuroscience Abstracts*, 1989. Vol. 15, part 1, p. 550. Abstract, no. 224.3.

390. Kiianmaa, K.; Hellevuo, K. Brain GABA in rat lines selected for differential ethanol-induced motor impairment. *Alcohol and Alcoholism*, 1989. Vol. 24, no. 4, p. 378. Abstract.

391. Kiianmaa, Kalervo; Tabakoff, Boris; Saito, Toshikazu (ed.). Genetic aspects of alcoholism. Finnish Foundation for Alcohol Studies, 1989. Vol. 37, 264 p.

392. Kortelainen, M.-L. Effects of ethanol and certain drugs on tolerance of cold and warm exposure: forensic considerations. *Acta Universitatis Ouluensis*, 1989. Vol. 193, 87 p.

393. Kupari, Markku; Koskinen, Pekka; Hynynen, Markku; Salmenperä, Markku; Ventilä, Markku. Acute effects of ethanol on diastolic left ventricular function. XII Scandinavian congress of cardiology. Reykjavik, 1989. P. 129.
394. Kupari, Markku; Suokas, Antti. Effects of ethanol and its metabolites on the heart. In: Crow, Kathryn E.; Batt, Richard D. (ed.). Human metabolism of alcohol. Vol III. Metabolic and physiological effects of alcohol, 1989. P. 49–60.
395. Laitinen, K.; Välimäki, M.; Ylikahri, R.; Lamberg-Allardt, C. Parameters of bone metabolism and bone density in male alcoholics. In: Airaksinen, M. M.; Nieminen, S. A. (ed.). Publication of the University of Kuopio. Med. Ser., Statistics and Reviews 3/1989, p. 27–28. ISBN 951-780-495-4.
396. Lindros, K. O.; Yuan, C.; Penttilä, K. E. Carbon tetrachloride toxicity in isolated perivenous hepatocytes is mediated by the ethanol-inducible cytochrome P-450 IIE1. Alcohol and Alcoholism, 1989. Vol. 24, no. 4, p. 380. Abstract.
397. Lindros, K. O.; Yuan, C.; Penttilä, K. E. Cytochrome P-450 IIE1 induction by ethanol enhances carbon tetrachloride toxicity in perivenous hepatocytes. In: Airaksinen, M. M.; Nieminen, S. A. (ed.). Publication of the University of Kuopio. Med. Ser., Statistics and Reviews 3/1989, p. 30. ISBN 951-780-495-4.
398. Mäki, T.; Heikkonen, E.; Kontula, K.; Härkönen, T.; Härkönen, M.; Ylikahri, R. Effect of prolonged ethanol intake and abrupt withdrawal on human lymphocytic beta-adrenergic receptors. Alcohol and Alcoholism, 1989. Vol. 24, no. 4, p. 381. Abstract.
399. Niemelä, O.; Israel, Y.; Eriksson, C. J. P. Immunological detection of hemoglobin-acetaldehyde adducts in human volunteers following ethanol ingestion. Alcohol and Alcoholism, 1989. Vol. 24, no. 4, p. 383. Abstract.
400. Orpana, A. K.; Eriksson, C. J. P.; Härkönen, M. Ethanol-induced inhibition of testosterone biosynthesis in rat Leydig cells: role of culture medium composition. Journal of Steroid Biochemistry, 1989. Vol. 33, no. 6, p. 1243–1248.
401. Roine, Risto; Nykänen, Irma; Ylikahri, Reino; Heikkilä, Juha; Suokas, Antti; Salaspuro, Mikko. Effect of alcohol on blood dolichol concentration. Alcoholism: Clinical and Experimental Research, 1989. Vol. 13, no. 4, p. 519–522.
402. Salaspuro, M. Characteristics of laboratory markers in alcohol-related organ damage. Scandinavian Journal of Gastroenterology, 1989. Vol. 24, no. 7, p. 769–780.
403. Salaspuro, M.; Heinonen, T.; Kärkkäinen, P.; Suokas, A.; Salmela, K.; Roine, R.; Heikkonen, E.; Ylikahri, R.; Nykänen, I.; Palo, J. Increased urinary dolichol and betahexosaminidase — a sign of enhanced membrane permeability? Alcohol and Alcoholism, 1989. Vol. 24, no. 4, p. 385. Abstract.
404. Salonen, Iris. Effects of ethanol on male reproduction. Turku: Turun yliopisto, 1989. 50 s. Turun yliopiston julkaisuja. Sarja D. Medica-odontologica.
405. Salonen, I.; Eriksson, C. J. P. Penetration of ethanol into the male reproductive tract. Alcoholism, 1989. Vol. 13, no. 6, 746–751.
406. Sinclair, J. D.; Eriksson, C. J. P.; Kampov-Polevoy, A. Gustatory differences between the alcohol-preferring (AA) and alcohol-avoiding (ANA) rat lines. In: Airaksinen, M. M.; Nieminen, S. A. (ed.). Publication of the University of Kuopio. Med. Ser., Statistics and Reviews 3/1989, p. 49. ISBN 951-780-495-4.
407. Sippel, H. Oxygen radical production and glutathione conjugation in microsome from ethanol and acetone treated rats. Alcohol & Alcoholism, 1989. Vol. 24, p. 387.
408. Välimäki, M.; Tuominen, J.-A.; Ylikahri, R. Effect of acute alcohol intake on the pulsatile secretion of male gonadotropins. Alcohol and Alcoholism, 1989. Vol. 24, no. 4, p. 369. Abstract.
409. Ylikahri, Reino. Viisasten juoma? Terveys 2000, 1989. Vol. 4, no. 4, s. 18–19.
410. Ylikahri, Reino. Alkoholit ja suukuhormonit (Alcohol and sex hormones. English summary). Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 1, s. 36–40.

Alkoholijuomat 663.2/8 ***Alcoholic beverages***

411. Hakala, Juhani. Olutvalikoimat laajenevat. Vitriini, 1989. Vol. 61, no. 1–2, s. 69.
412. Heikkilä, Lena. Herrojen kanssa oluella. Vitriini, 1989. No. 5, s. 27–29.
413. Home, Silja. Panimoprosessin kehityssuuntia. Elintarvikeylioppilas, 1989. Vol. 24, no.3, s. 72–73.
414. Härkönen, Timo. Suomalaiset olutlait ja oluen laatu 1932–1988. Mallas ja olut, 1989. No. 2, s. 37–45.
415. Härkönen, Timo. Suomen tuontioluet vuonna 1989. Mallas ja olut, 1989. No. 6, s. 165–167.
416. Johnson, Hugh. Maailman viinit 1990. 2. painos. Helsinki: Tammi, 1989. 206 s. ISBN 951-30-9103-1.
417. Korhola, M.; Harju, K.; Lehtonen, M. Fermentation. In: Piggott, J. R.; Sharp, R.; Duncan, R. E. B. (ed.). The science and technology of whiskies. Harlow, Essex, England: Longman Scientific & Technical, 1989, p. 89–117. ISBN 0-582-04428-6.
418. Koski, Heikki. Kertapakkaukset talteen. Alkoholipolitiikka, 1989. Vol. 54, no. 5, s. 217–218.
419. Kronlöf, J.; Härkönen, T.; Hartwall, P.; Home, S.; Linko, M. Main fermentation with immobilized yeast. In: European Brewery Convention. Eynsham, Oxford: IRL Press Ltd, 1989, p. 355–362. (Proc. 22nd Congr., Zurich, 1989.) ISBN 0-19-963128-X.
420. Larres, Matti. Viinin ja kutsujen päiväkirja. Espoo: Tietoteos, 1989. 223 s. ISBN 951-9035-91-5.
421. Löytyniemi, Leena. Italia, viinien lähde. Kotitalous, 1989. Vol. 53, no. 9, s. 24–25.
422. Pietilä, Kirsti. Sveitsin panimoteollisuus. Mallas ja olut, 1989. No. 2, s. 53–56.
423. Salmi, Pentti. Oluen valmistuksen valvonta 1988. Mallas ja olut, 1989. No. 2, s. 46–47, 50–51.